Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 428 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 6 ՅՈՒՆԻՍ 1885 — (Ն. Տ.) 18 ՅՈՒՆԻՍ 1885 — 5 ՐԱՄԱԶԱՆ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ՊԱՏՄԱՆԹ

Լրանուագման տողը մէկ անգամի համար 3 զուարուշ։ Երկու անգամի համար 2 զուարուշ է։ Ամենի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լայայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակներ կամ տարեւ դրամ ուղիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԹՈՒԱԳՐԱՏՈՒՆ։ Գալաթիա, Նորատունկեան խան։ Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէին՝

{Սկսած} خانده نورادونكيان ده غلطه ده بليه

غزتهسى اداره‌سى

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY, Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պարոյ	համար	Տարեկան	գահեկան	տուրք 200
»	»	Վեցամսեայ	»	» 100
»	»	Եռամսեայ	»	» 50
Գաւառաց	համար և տեղական թղթատարով	տարեկան		» 240
Գաւառաց	համար և տեղական թղթատարով	վեցամսեայ	»	» 120
Ծառայ	դիւրիներ	Տարեկան	Ֆրանք	 56
»	»	Վեցամսեայ	»	 28

Գաւառ գրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։

Խմբագրութեան զրկուած ձեռագրեր կամ գրութիւններ չեն տրուիր։

Ծանուցմունք կընդունուին ԻՍԴԵՐՈՆ ԷՖԷՆՍԻ գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն Խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆԱՑ ԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

ԼՈՐՏ ՍԱԼԻՍԲԷՐԻ ԵՒ ԼՈՐՏ ՀԱՐԴԻՆԿԷՆԻ

Հեռագիրն երէկ ծանոյց թէ, Պահպանողական Կուսակցութեան մէջ տիրող բաժանմանց պատճառաւ, Լորտ Սալիսպըրի դժուարութիւն կը քաշէ կազմելու Անգլիոյ նոր Կառավարութիւնը։

Կրնանք ըսել թէ Անգլիոյ Պահպանողականք երեք որոշ խմբակներու բաժանեալ են։ Առաջին և ամենէն հին խմբակը կը կազմեն Ազնուապետական Պահպանողականք։ Երկրորդ խմբակը բաղկացեալ է Զափաւոր Պահպանողականներէ, և նորագոյն խմբակն են Ռամկավարական Պահպանողականներն։ Ազնուապետական Պահպանողականք արհամարհանօք կը նային ժամանակին հանրավարական յառաջդիմութեանց վրայ։ Կը փափաքին պահպանել ազնուական դասուն մասնաւոր ոյժն և ազդեցութիւնն, եկեղեցւոյ և Պետութեան կապակցութիւնը, մեծ կալուածատիրութեան դրութիւնն, և կ'ուզեն միշտ ընդ խնամակալութեամբ պահել ժողովրդեան ստորին դասերն։ Այս խմբակ առաւելապէս ներկայացեալ է Լորտերու ժողովոյն մէջ, սար տիրող պահպանողականութիւնն ընդհանրապէս աւելի ստատիկ և զօրաւոր է, քան ինչ որ կը տեսնուի ժողովրդային Խորհրդարանին (Երեսփոխանութեան) մէջ։ Լորտ Սալիսպըրի ինքն անուանական պետն է ճշդիւ այս խմբակի։ Բայց իւր ազնուական հետեւողաց մեծամասնութենէն աւելի լաւ կը հասկնայ ժամանակս ոգին, որպէս ցոյց տուաւ Ընտրողական իրաւանց ընդարձակման Մըրագրոյն առթիւ, որուն հաւանեցաւ ի վերջոյ։

Զափաւոր Պահպանողականներն ընդհանրապէս ստացեալ իրաւանց պահպանման կողմն են, և չեն յատկապէս ազնուապետական պահանջումներու լատագոյ։ Անոնք ըստ մեծի մասին կը դասւին ա'նպիսի կարծիքներ որք չեն տարբերիր Զափաւոր Ազատականաց կարծիքներէն։ Ռամկավարական և ընկերվարական ծայրայեղ ձգտումներու դէմ անտեսագիտական ուղղափառ վարդապետութիւնները զէնք ըրած են, և իրենց կողմ ունին մեծ հողատէրներ, դրամատէրներ և գործարանատէրներ, և կ'իշխեն Լոնտոնի Միջնաքաղաքին մէջ։ Սըր Մարգիորտ Նորթքոդ պետն է այս խմբակի։

Ռամկավարական Պահպանողականութիւնը վերջին ամաց ամենէն զարմանալի նորութիւնն է Անգլիոյ քաղաքական պատմութեան մէջ։ Ազնուապետականութիւնն և ժողովրդականութիւնը ձեռք ձեռքի կուտան այս արտասովոր բաղադրութեան մէջ։ Երեսփոխանաց ժողովոյն երեք պաշտօնական Կուսակցութիւններն են Ազատականք, Պահպանողականք և Իռլանդացիք։ «Զորրորդ Կուսակցութիւն» անունը տրուած է այս «Ռամկավարական Պահպանողականաց», որոց փայլուն պետն է Լորտ Ռանտոլֆ Զըրչիլ, որուն համար կրնանք ըսել թէ Պահպանողական է զի Մալպորոյի Դքսի մը զաւակն է և հետեւապէս Դքսական տիտղոսի մը ժառանգ, և Ռամկավարական է զի երիտասարդ է տակաւին։ Երեսփոխանաց ժողովոյն երեւելի հրեայ անդամներն, ինչպէս են Պարոն Հէնրի Վորմս և Սըր Հէնրի Տրըմմընտ Ուոլֆ, հետեւող են Լորտ Զըրչիլի։ Սոցա վարդապետութիւնն է՝ պահպանողականութիւնը ժողովրդականացնել։ Կ'ըսեն թէ Անգլիոյ դիւղացի, երկրագործ և գործաւոր դասերն աւելի պահպանողական քան ազատական լինելու ձգտում ունին, եթէ միայն Պահպանողական Կուսակցութեան Պետերը դիտնան իրացնել նոցա զգացումները, ստանձնել նոցա շահուց պաշտպանութիւնն և հրահանգել զանոնք պահպանողական վարդապետութեանց մէջ։ Լորտ Զըրչիլ, հետեւապէս, առաջին օրէն համամիտ էր Պ. Կլատըսդոնի՝ երկրագործ և գործաւոր դասուց ընտրողութեան իրաւունք տալու մասին, և խնդրոյն երէն առաւելապէս իրաւունք տուաւ անխորհ Լորտ Զըրչիլի քան բազմափորձ Սըր Նորթքոդի կամ Լորտ Սալիսպըրիի։ Եւ մինչ Պահպանողական Նախարարութիւնք միշտ հակառակ հանդիսացած են Իռլանդայի պահանջմանց, Լորտ Զըրչիլ նախ գիւանատան սիրաշահելու կողմն է, և բարձրաձայն հռչակած է թէ, եթէ իրեն մնար, չէր նորոգեր Իռլանդայի Եղեռնային բացառիկ Օրէնքը։ Թերեւս Լորտ Զըրչիլի քրածը լոկ հարկութիւն մ'է, Ազատականութեան յարող և Արմատականութեան խոստումներէն շլացող անգլիացի գործաւորն և իռլանդացի երկրագործն ի Պահպանողականութիւն ձգելու համար։ Բայց, ճարպիկութիւն թէ անկեղծութիւն, իրողութիւնն այն է թէ Պահպանողական Կուսակցութիւնը կը պարունակէ խմբակ մը, որ հռչակեալ վարդապետութիւնք կարի յոյժ կը տարբերին Կուսակցութեան միւս երկու խմբակաց ծանուցեալ վարդապետութիւններէն։

Հիմա, երբ Լորտ Սալիսպըրի Նախարարութիւն մը կազմել կը կոչուի, խորհրդարանական սովորութեանց համեմատ անշուշտ Գանադիր պիտի լինի զօրաւոր Նախարարութիւն մը կազմել, որ՝ իւր Կուսակցութեան ամենմասնց արտաքին աշակցութիւնը վայելելու համար՝ պարտի պարունակել երից խմբակաց եւս ներկայացուցիչները։ Բայց, օրինակի համար, Սըր Նորթքոդ և Լորտ Զըրչիլ թէ՝ սկզբունքով և թէ՝ անձնական յարաբերութեամբք ա'նչափ հեռի են իրարմէ որչափ երկու տարբեր կուսակցութեանց վերաբերող ո՛և է անձինք։ Կը յուսացուէր թէ իշխանութեան անցնելու փափաքն ու փառասիրութիւնը պիտի մեղմէր այս ներքին դժուարութիւններ, և զանազան խմբակները պիտի մղէր փոխադարձ զիջմամբ համաձայնելու օրուան դլխաւոր խնդրոց վրայ։ Երեկի հեռագրէն կ'երեւի սակայն թէ այս համաձայնութիւն տակաւին չէ գոյացած։

* * *

ԱԶԱՏԱԿԱՆԱՑ ԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

Ահա այս իրողութիւն կուգայ նոր այժ մը տալ այն տեսութեան թէ Անգլիոյ քաղաքական Կուսակցութիւնք բոլորովին արուեստական կազմուածոյ թիւն մ'ունին, այսինքն իւրաքանչիւր Կուսակցութիւն կը պարունակէ ա'նպիսի տարբեր օրք չեն համապատասխաներ իրենց պաշտօնական անուան, և թէ շատ չանցած Անգլիա նոր ժամանակաց քաղաքական թերեւս մեծագոյն կերպարանափոխութիւնը պիտի կրէ, կազմուածութեամբ և նորոգ բաղադրութեամբ իւր Խորհրդարանական Կուսակցութեանց։ Եւ յիրաւի, Զափաւոր Ազատականի և Զափաւոր Պահպանողականի մը միջեւ այսոր աւելի շատ մօտաւորութիւն կայ քաղաքական և զգացմանց, քան Զափաւոր Ազատականի և Արմատականի մը միջեւ, կամ Զափաւոր Պահպանողականի մը և Ռամկավարական Պահպանողականի մը միջեւ։ Ազատականաց մէջ ալ կան բաժանումներ, ինչպէս զգալի օրինակները տեսնուեցան վերջերս, և եթէ այդ բաժանումնք աւելի բուռն արտայայտութիւն մը չեն ստացած մինչեւ հիմա, Պ. Կլատըսդոնի ազդեցութեան շնորհիւ է միայն։ Ազատական Կուսակցութիւնն ունի երկու որոշ խմբակներ, Ռադիկ կամ Զափաւոր Ազատականներ, և Արմատականներ։ Լորտ Հարդինկէն, Պ. Ֆոսդըր, Պ. Ուիլիամ Հարքորդ Զափաւոր Ազատականներ են։ Անոնց վարդապետութիւնն է՝ բարենորոգել այժմեան օրէնքները և հաստատութիւնները, բայց կամաց կամաց, աստիճանապէս։ Պ. Կոշըն ևս Ազատական մ'է։ բայց այս վարդապետութեան մէջ ա'նչափ յառաջ կ'երթար որ վանդալոր կը համարէր Պ. Կլատսդոնի խորհուրդն երկու միլիոն նոր մարդոց քաղաքական իրաւունք տալու մասին։ Այս Ազատականաց չափաւորութիւնը կը հեգնեն Արմատականք, ինչպէս են Պ. Զէմպըրլէյն, Սըր Չարլզ Տիլքը, Պ. Շօ-Լեֆեվրը, Պ. Լապուշէռ և այլն։ Ի մէջ Ազնուական Ազատականք, ինչպէս Լորտ Կրանվիլ, Լորտ Նորթպրուք Զափաւոր ազատականաց կամ Ռադիկներու խմբակին կը վերաբերին։ Արմատականք կը պահանջեն «արմատական» բարենորոգումներ՝ քաղաքական կարգին մէջ, (օրինակի համար, թագաւորութեան ջնջումն և անգլիական Հանրապետութեան մը հաստատումը,) տնտեսական կարգին մէջ, (օրինակի համար, մեծ կալուածատիրութեան ջնջումն, և անոր տեղ փոքր կալուածատիրութեան հաստատումը, զոր կը յուսան ձեռք բերել՝ Պետութեան միջոցաւ գնելով Ազնուականաց մեծ կալուածներն և ժան վաճառելով երկրագործաց,) և ընկերային կարգին մէջ, (օրինակի համար, ամուսնական օրինաց բարեփոխում, կանանց քաղաքական իրաւունք, Եկեղեցւոյ և Պետութեան բաժանում, թէ՛ Անգլիա և թէ՛ Սկոտիա), ևն. ևն։ Արմատականք թէ՛ ներքին և թէ՛ արտաքին դարձոց համար իրենց յատուկ ամբողջ աշխարհայեացքութիւն մ'ունին։ Շատ ճարտարախօս և անվեհեր են, և դիւրաբեկ իրենց եռեւեռ կը ձգեն ժողովրդեան չքաւոր և «անժառանգ» դասերն, և մասպէս յաջողցեալ դասերէն ալ շատերը։

Ամենքս կը կարծենք թէ՝ Զափաւոր Ազատականաց, «բրիտանական ընկերութիւնը պաշտպանելու համար արմատական դաղափարաց աղետալից արշաւանքին դէմ»։ Ի մի բան, ինչպէս այժմ այլ եւս չեն գործածուիր Թորի և Ոիկ անունները, իբրեւ որոշիչ նշան երկուց մեծ Կուսակցութեանց, օր մը պիտի դայ որ Պահպանողական և Ազատական անուններն եւս իմաստ չպիտի ունենան արդի խորհրդարանական տարբերը բացատրելու համար։ Թերեւս երկուքի տեղ երեք կամ աւելի կուսակցութիւններ պիտի տեսնուին, առանց հաշուելու Իռլանդացիները։ Բայց սա ստոյգ է թէ կուսակցական արդի արուեստական և աւանդական բաժանումը չպիտի մնայ Անգլիոյ մէջ, քանի որ իրականութեան չի համապատասխաներ, և քանի որ իւրաքանչիւր Կուսակցութիւն կը պարունակէ իւր պաշտօնական հիմնագրէ տարբեր մտածող տարբեր կամ խմբակներ։

* * *

ՏԱԳՆԱՊԻՆ ԵԼՔԸ

Ամբոյ տեսութենէ կը հետեւի թէ, նոյն դժուարութեան ում Լորտ Սալիսպըրի կը բախի այսօր, Լորտ Հարդինկէն կամ ուրիշ Ազատական քաղաքագէտ մ'ալ կրնայ բախիլ, երբ իւր կարգին փորձէ Նախարարութիւն մը կազմել։ Եթէ Լորտ Սալիսպըրի չի կրնար համաձայնիլ Լորտ Զըրչիլի հետ, նոյնչափ ստոյգ է թէ Լորտ Հարդինկէն ալ չի կրնար համաձայնիլ Պ. Զէմպըրլէյնի հետ։ Դիտել տանք, անցողակի, թէ երբ Տէյլի Նիւ-Հասանական կը կարծէ թէ, Լորտ Սալիսպըրիի անյաջողութեան վրայ, Լորտ Հարդինկէն կրնայ կոչուիլ Ազատական Նախարարութիւն մը վերակազմելու, կը հակառէ իւր նախորդ զեկուցման, որով փոյթ ունեցած էր ապահովել զմեզ թէ Պ. Կլատսդոն չպիտի դադրէր Պետ լինելէ Ազատական Կուսակցութեան։ Բայց, բնական է հարցունել, Պ. Կլատսդոն ի՞նչպէս կրնայ Պետ մնալ Ազատականաց և Լորտ Հարդինկէնի թողուլ նոր Նախարարութիւն մը կազմելու հոգը։ 1880ի Ազատական մեծ յաղթութենէն յետոյ, պահ մը կարծուեցաւ թէ Լորտ Հարդինկէն կամ Լորտ Կրանվիլ պիտի լիներ Անգլիոյ նոր Նախարարապետը, մանաւանդ թէ Պ. Կլատսդոն 1873է ի վեր պաշտօնապէս հրաժարեալ էր Ազատական Կուսակցութեան պետութենէն։ Բայց Ազատականք չուտով տեսան թէ իրենց ճշմարիտ Պետն էր Պ. Կլատսդոն, ում և եւեթ կը պարտէին մեծագոյն յաղթութիւնն. ուստի, գուցէ հին, և Պ. Կլատսդոնի Նախարարապետութեամբ կազմուեցաւ Ազատական Կառավարութիւնն։ Ուստի, եթէ Պ. Կլատսդոն չքաշուի քաղաքական ասպարէզէն և հետեւապէս իւր Կուսակցութեան պետութենէն, յոյժ անհաւանական է որ ուրիշ Ազատական քաղաքագէտ մը համարձակի կազմել նոր Նախարարութիւն մը, մանաւանդ զի Պ. Կլատսդոն միայն կրնար քիչ մը սանձել Արմատական խմբակն, և անոր աշակցութիւնն ապահովել Ազատական Նախարարութեան համար։

Ամենքս միթէ Պահպանողական և Ազատական Կուսակցութեանց Պետերն անել ճամբու մը մէջ մնած են, և Նախարարական տաղնապն երբ չպիտի՞ ունենայ։—Արդի մահամերձ Խորհրդարանով այնպէս կը թուի յիրաւի։ բայց առաջիկայ Ընդհանուր Ընտրութիւնք կրնան խորին փոփոխումներ բերել Կուսակցութեանց ներքին բաղադրութեան մէջ, զօրացնելով այս ինչ տարբը և տկարացնելով այն ինչն։ Ցայսմ, իրարու ամենէն աւելի յարակից տարբերաց միացմամբ ու ձուլմամբ, կրնայ նոր մեծամասնութիւն մը գոյանալ և հետեւապէս նոր Նախարարութիւն մը կազմուիլ։ այսինքն թէ, Նախարարական տաղնապն իւր ճշմարիտ լուծում կրնայ դտնել Ընդհանուր Ընտրութիւններէն ետքը միայն, — կարծիք մը, զոր առաջին օրէն արտայայտած ենք, և որուն վրայ նորէն պնդելու մասնաւոր իրաւունք մ'ունենալ կը կարծենք այժմ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նովոյէ Օբոզրէնիէ կը ծանուցանէ թէ Շուշի և շրջակայքն այնպիսի սաստիկ կարկուտ տեղացած է որ ցորենի բոլոր արտերն և պտուղները բոլորովին փճացած են, և հետեւեալ օրն իսկ ալիւրի գինն սկսած է բարձրանալ։

— Կ'ըսուի թէ ռուս-պարսկական սահմանագծի յանձնախումբն իւր աշխատութիւններ կը վերջացնէ այս յունիսի մէջ։ Պարսկաստան առանց վարանման համաձայնութիւն տուած և ընդունած է այն ծրագիր զոր Ռուսիա առաջարկած էր։

—Ռուսիա որոշած է Ֆինլանտիայէն Ռուսաստան մուծուած ապրանաց համար ևս մաքս նշանակել, որպէս զի այդպիսով մեծ հարուած տրուի Ֆինլանտիոյ արուեստի գործարաններուն։ Այս պատճառաւ, կ'ըսէ Նովոյէ Վրէմա, «թէև մաքս առնուիլ սկսած չէ տակաւին, Ֆինլանտիոյ գործարանատէրք սկսած են իրենց գործարաններ բուն Ռուսիա փոխադրել։ այսպէս օրինակի համար Հելսինֆորսի գործարաններէն մին, ուր օրական աւելի քան 140 գործաւորք կը բանին, Ֆինլանտիայէն Ռուսիա, այսինքն Բեդրսպուրկ փոխադրուած է։

—Ռուսիոյ ելմտական նախարարաց և անչափահասներուն համար գործարաններու մէջ գիշերները բանելու արգելք պիտի նշանակէ։

—Պարուն Թերթերէն Պաւնոսթ Իդէնդիս կը ծանուցանէ թէ Անդրկասպեան երկրին երկաթուղւոյն շինութիւնն ամենամեծ եռանդով յառաջ կը տարուի։ հազարաւոր գործաւորներ անդ կ'երթան հետզհետէ։ մայիս 8ին Դէյ՝ էյ՝ շոդենաւն 1000 գործաւոր փոխադրեց Անդրկասպեան գաւառն։ իսկ Վէնդրէ՝ շոդենաւն աւելի քան 300։ Էյբէրի ընկերութիւնն ալ իւր շոդենաւերը պատրաստած է քանի մ'օրէն 6,000 մարդիկ փոխադրելու։

—Նովոյէ ռուս կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ բարեկամական այն սերտ յարաբերութեանց վրայ որք կսկսին հաստատուիլ Գերմանիոյ և Պարսկաստանի մէջ։ Գերմանիա, կ'ըսէ Նովոյէ, ըստ երեւութին կ'ուզէ օգտուիլ Պարսկաստանի բնական դիրքէն և գերմանական վաճառականութիւն տարածել սոյն երկրի մէջ։ Բայց եթէ անգամ մը եւրոպական հզօր տէրութիւններէն մին ամրանայ ի Թէհրան, այն ատեն պարսկական ծովը պիտի փակուի ռուսաց վաճառաբարձ նաւերուն առջեւ։ Գերմանական ազդեցութիւնը կը զօրանայ արդէն ոչ միայն Պարսկաստանի այլև Թուրքիոյ և Բորէայի մէջ։ Այս վիճակ յոյժ վտանգաւոր է Ռուսիոյ։

—Մինչեւ ապրիլ 1 Ծոնից գետի հովտէն (ի հարաւային Ռուսիա) 1,492,000 փուտ հանքածուխ արտահանուած է, անցեալ տարիէ 126,000 փուտ պակաս։

—Ռուսկի Կուրիէր կ'ըսէ թէ Մկըրտիչեան բաղդական դաւանութիւնը մեծ յառաջդիմութիւն կ'ընէ Պալթիկեան նահանգաց մէջ։

—Իշխան Մէշչերսքի հետեւեալը կը ծանուցանէ Գրաժդանին լրագրի մէջ Դոլսոյ կամսի մասին.

—= 74 =—

ԹԵՐԹՕՆԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒՎ ՎԷՊ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Ե.

ՊԷՐՆՈՒՅԵՑԻ ՀՐՈՒԱՆԴԱՆ

Տէրէն շատ չէր խառնած իւր ճանբէն։ Հապա երկու ատիճան։ Երկայնութեան 136° 12′ և լայնութեան 36° 07′ ատիճանին տակ կը գտնուէր Քաթաթրոմի հրուանդանին առջեւներն, որ հարաւային Ատլանտիկոյ ծայրերէն մին է, երեք հարիւր մղոն հեռի Պէրնույեի հրուանդանէն։

Քաթաթրոմի չարագոյժ անունը կրող հրուանդանը՝ զուգորդ ունի իրեն զՊորտա հրուանդան, որ Քանկուրոյ կղզւոյն սարաւանդոյը ձեւացած է։ Այս երկու հրուանդանաց մէջտեղը կը բացուի Ինվէսթիկատորի նեղուցն, որ երկու բաւական խոր ծովածոցներ կը տանի, մին հիւսիսակողմն, Սբէնսէրի ծոցն, և միւսն հարաւակողմը, Սէն-Վէնսանի ծոցն։ Այս վերջնոյն արեւելեան ծովեզրին վրայ կը գտնուի Ամէլպատի նաւահանգիստն, որ Հարաւային Ատլանտիկ կոչուած գաւառին մայրաքաղաքն է, 1836ին հիմնեալ։ Քառասուն հազար բնակիչ և բաւական առատ աղբիւրներ ունի հարստութեան։ Բայց առաւել կ'զբաղի արքաւանդ երկիր մը մշակելու, իւր խաղողները, նարինջներն և այլ հողային հարստութիւնները չհագարդելու, քանի՞ արուեստական մեծամեծ ձեռնարկներ հաստատելու։ Իւր բնակչաց մէջ աւելի երկրագործք կան՝ քան թէ արուեստագէտք, և հանրային ոգին քիչ հակամէտ է առեւտրական գործողութեանց կամ մեքենական արուեստից։

Տէրէն պիտի կրնար նորոգել իւր կրած վնասներն։ Այս էր որոշելու խնդիրը։ Ճոն Մանկիս ուզեց գիտնալ իւր ընելիքը։ Լուղորդներ իջուց շոդենաւին ետեւի կողմը։ Սոքա տեղեկութիւն բերին իրեն թէ պըտուտակին ստեղներէն մին ուրուելով նաւուն յետակողման ծայրի դերանին կը կըրթնէր, և հետեւաբար պտուտակին թաւալման շարժումն անհնարութեան կը դատապարտուէր։ Այս խանգարում ծանր դատուեցաւ, ա'յնչափ ծանր, որ Ատլանտի մէջ չդտնուած գործիքներ հարկ եղան։

ԿէնՆարվան և Ճոն նաւապետ, յետ երկար խորհրդակցութեան, հետեւեալ որոշումն ըրին։ Տէրէն առագաստով պիտի հետեւէր աւստրալիական ծովեզերաց ուղղութեան։ Պէրնույեի հրուանդանն, և վերջին տեղեկութիւններն անդ ստանալէ յետոյ՝ պիտի շարունակէր իւր ուղեւորութիւնը դէպի հարաւ մինչեւ ի Մէլպուրն, ուր իւր վնասները կրնային դիւրաւ նորոգուիլ։

Անտի Տէրէն իւր շոդենաւական ուղեւորութիւնը վերսկսելով՝ պիտի երթար Աւստրալիոյ արեւելեան ծովեզրները պտըտէր և իւր հետաքրքրութիւններն ուսումնասիրէր։

Այս առաջարկ ընդունուեցաւ։ Ճոն Մանկիս որոշեց առաջին յարմար հողմով ճանբայ ելնել։ Երկար չսպասեց։ Իրիկուան դէմ փոթորիկն սպառնալուն դադրեցաւ և մեղմ քամի մը յաջորդեց, որ արեւմտեան հարաւէն կը փչէր։ Նոր առագաստք կապուեցան առագաստակալաց վրայ և ամէն պատրաստութիւնք եղան։ Առաւօտեան ժամը չորսին նաւաստիք անւորդը դարձուցին։ Շատ չանցաւ՝ խարիսխը դատուեցաւ ծովուն յատակէն, և Տէրէն իւր առաջակայսին, թաղաղին, պսպիտին, փոքրուն և փրիներուն առագաստները պարզած՝ ճանբայ ելաւ աւստրալիական ծովափանց հովին առջեւ։

Երկու ժամ յետոյ Քաթաթրոմի հրուանդանն անհետացաւ։ Երեկոյին Պորտա հրուանդանը դարձան և քանի մը հարիւր գրկաչափ Քանկուրոյ կղզւոյն մօտէն անցան, որ աւստրալիական կղզեկաց ամենէն մեծն է և ապաստանարան փախստեայ տարագրելոց։ Երեւոյթն զմայլելի էր։ Կանաչագեղ դալարաց անհուն գորգեր ծածկած էին ծովեզերաց բարձրադիր ապառաժներն։ Ինչպէս 1802ին գտնուած ժամանակ, նոյնպէս և այժմ, ազեվանէրու անթիւ ջուլիրք կ'ոստոստէին անտառներուն ու դաշտերուն մէջ։ Հետեւեալ օրը, մինչ Տէրէն աջ ու ձախ պար առնելով կը նաւարկէր, մակրկիները ցամաք զրկուեցան ծովեզրին նեցուկներն այցելու։ Երբուն-վերցերորդ զուգահեռականին վրայ կը դտնուէին յայնժամ, և ԿէնՆարվան չէր ուզեր չխուզարկուած կէս մը թողուլ մինչեւ երբուն-ութերորդ զուգահեռականը։

Դեկտեմբերի 18ին օրը, Տէրէն, որ կատարեալ առագաստանաւու մը պէս իւր բոլոր առագաստները պարզած կողմնակի քամիով կը նաւէր, Ինքաուսնիէրի ծովախորշին եզրէն անցաւ։ Անդ էր որ 1828ին Սթիւրթ ուղեւորը ժամանեց յետ գտնելոյ զՄըրրէ, որ հարաւային Աւստրալիոյ ամենէն մեծ գետն է։ Երկիրն ոչ եւս կը նմանէր թանկուրոյ կղզւոյն դալարագեղ եզերաց, այլ ցած և հերձոտած ծովեզր մը կը ներկայէր, որոյ միակերպութիւնը կը խզէին խոպան լեռնակներ, տեղ տեղ ալ գորշագոյն խարակներ կամ աւազեայ սարաւանդներ։ վերջապէս բեւեռային անջրդի երկիր մը։

Այս նաւարկութեան ժամանակ մակրկիները գիտնականաց եղան։ Երեկոյին Պորտա հրուանդանը դարձան և քանի մը հարիւր գրկաչափ թ

«Այսօր կը լսեմ թէ յուսալի է որ ներքին գործոց Նախարար Դոլղոյ կոմսն յունիսի 3 մէջ կարդնայ Բեդրոպուրկ գալ, ապա Նորէն գլուղ կը վերադառնայ վերջնական բժշկութեան համար, որովհետեւ բրօֆէսէօր Զախարին պահանջած է որ Կոմսը մինչեւ աշուն բոլորովին հանգիստ կեանք անցուցնէ» ։

—Քրոյց Ցայնուն կ'ըսէ թէ վերջնապէս որոշուած է որ Ռուսիոյ և Աւստրիոյ Կայսերաց տեսակցութիւնը տեղի ունենայ այս ամառ ։

—Նովոյէ Վրէմիա կը գրէ թէ Պոսարաբիոյ հարաւային կողմն և Ռումանիոյ մէջ տեսակ մը միջատ երեւան եկած է, որ թէպէտ ամենեւին նման չէ ֆիլոքսերայի, բայց անոնցմէ առաւել մեծ վնասներ կը պատճառէ խաղողի այգիներուն։ Շուտով գիտական յանձնախումբ մը պիտի կազմուի քննելու խաղողի այս մեծ թշնամին ։

ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԹԱՂԹԱՐԵՐԷՆ

Վիէննա, 14 յունիս, առ Թան. Խօսք կայ թէ Աւստրիոյ Կայսրն և Զարը պիտի տեսակցին սեպտ. ամսոյ մէջ ի Բայկշդատ։

Աւստրօ-Հունգարիոյ երկրական նախարար և Պոսնա-Հերսէքի գաւառաց գերագոյն տեսուչ Պ. Ֆոն Քալէյ, Մոսգարի երկաթուղւոյն բացման առթիւ ճառ մը խօսելով, բացատրեց թէ հարկ պիտի լինի երկաթուղի մը շինել մինչեւ Նովի-Պազարի գաւառին սահմանն, աւստրիական վաճառականութեան առջեւ բանալու համար Սալանիոյ, Գրատատոյի և Սերպիոյ մերձակայ գաւառներն, ուր ցարդ անգլ. վաճառականները տիրած էին հրապարակներուն ։

Նախարարին հարցուցելով թէ Միդրովիցայէ անդին երթալու դիտում կա՞յ, Պ. ցորչակ ինք Պոսնիոյ վարչութեան գլուխն է, երբեք չպիտի հաւանի այդպիսի անխոհեմ ձեռնարկութեան մը, որոյ հետեւանքը կրնայ լինել միայն ամուլ երկրի մը մէջ հաստատուիլ և չարունակ կռուի բռնուիլ ալպանիացի ցեղերուն հետ, զոր հնազանդութեան մէջ պահելու համար մեծ բանակ մը ցմիչտ զինուց ներքեւ ունենալ հարկ է ։

Բեդրպուրկ, 12 յունիս, առ Թան. Նախարարական տագնապն յԱնգլիա սաստիկ տպաւորութիւն մ'ըրաւ ի Բեդրպուրկ։ Պ. Կիրս երկարօրէն խորհրդակցեցաւ Զարին հետ, որ անմիջապէս նախարարաց խորհուրդ գումարեց։ Բէլբին ծովակալին նաւախումբն, որ Ովիվոնոս պիտի երթար, հրաման ստացաւ Ֆինլանտիոյ ծոցին մէջ մնալ ցանօրինութիւնն։ Այս զգուշութեան պատճառ եղեր է այն երկիւղ թէ Պահպանողականք Ազատականներէն աւելի խստապահպանք կրնան լինիլ Ռուսիոյ նկատմամբ, և Նորէն յարաբերութեանց խանգարում յառաջ կուգայ ։

Աւստրիոյ գահաժառանգ իշխանն այս ամառ իւր կնոջ հետ պիտի այցելէ Բեդրպուրկ, և անտի պիտի երթայ Մոսքուա, Ջիէվ, և մի քանի շաբաթներ Կալիսիա պիտի կենայ ։

Անգլիոյ Նախարարական տագնապն արտասովոր ուշադրութեամբ կը դիտուի Եւրոպիոյ ամէն մայրաքաղաքաց մէջ, և զանազան մեկնութեանց առիթ կուտայ ։

Լոնտոնէ կը հեռագրուի յունիս 12ին ։ Պ. Կլատսդոն բազմաթիւ ուղերձներ կընդունի ամէն կողմէ։ բայց իշխանութեան վրայ մնալու համար եղած ամէն առաջարկները կը մերժէ, և ամբողջ Նախարարութիւնն յայտ մասին հանամէս է իրեն ։ Պ. Կլատսդոն կը պատրաստուի մեկնիլ Տօուինին–Ագրիրի Նախարարապետական Պաշտօնարանէն։ բայց որովհետեւ Լոնտոնի մէջ մասնաւոր բնակարան չունի, Հաւատարմոյ–Բասըլի գիւղային բնակարանը պիտի քաշուի ։

Բոլէսլաւ Բոլէսլաւ կը հեռագրէ Բրէնը Պիլ–Տօտա երեւելի Միրոիոյ ցեղապետին Կ. Պոլսէ փախստեան լուրն, ծանուցանելով թէ Իշխանը փորձեց, բայց չյաջողեցաւ ։

Հեռագիրը ծանոյց թէ յունիս 12ին հրոյ ցաւալ եղած է Լոնտոնի մօտ Սառմ-Ֆէնսինգդընի պալատան մէջ Հնդկաստանի Միւսէոնն։ Բան նորագոյն տեղեկութեանց, Միւսէոնն յիրաւի ամբողջովին այրած է, բայց գրէթէ ամէն թանկագին նիւթերն ողջ ի տես հասարակութեան դրուած էին, կրցած են ազատուիլ։ Ուստի վնասն այնքան ծանր չէ ։

Սպանիոյ մէջ հնտախտի ճարակման պատճառաւ, Ֆրանսական կառավարութիւնը Սպանիայէն եկողներուն դէմ երեք աւուր Մաքրանոց հաստատեց Բիրէնեան սահմանաց վրայ ։

Մատրիտ յունիս 11 թուով կը հեռագրուի առ Թայմս թէ Վալենչիոյ նահանգին մէջ հնտախտը նոր յառաջիմութիւններ չըներ, բայց կ'աւելցնայ Մուրչիոյ և Քասդէլոնի նահանգաց մէջ ։

Վիէննայէ յունիս 12ին կը հեռագրուի առ Թայմս. Փիլիպէ իսկայ կը տրուի թէ ի Մակեդոնիա արշաւելու նպատակաւ կանուորաց հրամանատարներուն գինման լուրերը կարեւորութիւն չունին ։ «Խռովարարք ճեղ առայժմ թողած են Մակեդոնիոյ մէջ ապատամբութիւն յարուցանելու. ամէն գաղտնարան, քանի որ համոզուած են թէ տեղական ժողովուրդն համակիր չէ այդպիսի շարժման մը ։»

Բոլիգրէյէ Բոլիսանդէն կը ծանուցանէ թէ Պոսնայի իբր 500 իսկամ գաղթականք այս պահուս Ալպանիայէն կ'անցնին Փոքր Ասիա երթալու համար ։ Ասոնք Բիրէտ գեղի կը պատկանին, և կ'ապրէին աւազակութեամբ, իրենց մասնագիտութիւն ըրած լինելով Օսմ. զօրաց յատկացեալ պաշարաց կարաւանները կողոպտել ։ Բայց յորմէ հետէ զբաւեցաւ Պոսնա, պարտաւորեցան թողուլ այս կեանքը, և այժմ որոշած են գաղթել ։

Ֆրէնպենպոլ յունիս 12 թուով կը հերքէ Պէլգրատի լրագրաց տարածած լուրը թէ ապատամբութիւն ծագեր է ի Հերսէք ։ և կը յայտարարէ թէ Սերպիոյ Ազգային կուսակցութեան փափաքն է խռովութիւններ յարուցանել Պոսնա–Հերսէքի մէջ ։ յուսալով օգուտ քաղել անոնցմէ ։ ի նպաստ սլաւեան դատին ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վատահութեան արժանի աղբիւրէ մեզ կը հաղորդեն թէ՝ Ռուսիոյ Հայոց մի քանի եկեղեցականք իրենց պարագլուխ ունենալով զՍուքիաս եպիսկոպոս Պարզեանց, աղերսագիր մատուցած են Ռուսիոյ Կայսեր, պաղատելով Նորին Վեհափառութեան որպէս զի ի գահ կաթողիկոսութեան բարձրացնէ Մակար Սրբազանը ։

Վերոյիշեալ եկեղեցականք խիղճ չեն ըրած զանազան զրպարտութիւններ յերիւրելու ընդդէմ Մելքիսեդեկ Սրբազանի եւ նմա քուէ տուող աշխարհական պատգամաւորաց ։ Բայց ոչ ապաքէն այդ եկեղեցականք իրենք հատուած են իրենց քուէներն առ Մելքիսեդեկ Սրբազան ։

Սակայն գրեթէ ապահով կերպով մեզ կը հաղորդուի թէ Նորին Կայսերական Վեհափառութիւն աւելի արամադիր է վաւերացնել Մելքիսեդեկ Սրբազանի ընտրութիւնը քան Մակար եպիսկոպոսինը ։

Հայրիկն այս միջոցս կը պատրաստէ Ցիշատակագիր մը, որով պիտի հերքէ իւր վրայօք տարածուած զանազան զրոյցներն, և պիտի հաստատէ թէ ինք բնաւ չէ չեղած կարդապահութեան ուհաւատարմութեան շաւղէն ։

Ազգ. Վարչութեան Քաղ. Ժողովն գումարեցաւ երէկ ընդ Նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ։ սակայն առաջին և երկրորդ Ատենապետք և անդամոց մեծ մասը բացակայ լինելով, ժողովը քանի մ'ընթացիկ խնդիրներով միայն զբաղեցաւ ։

Ս. Լուսաւորչայ տօնին առթիւ ։ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ յառաջիկայ կիւրակէ, յունիս 9, ի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին Դալաթիոյ ։

Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ Հայոց Միացեալ Ընկերութիւնք երկու նոր վարժարաններ բացած են այս օրերս, մին ի Բարա–Բիլիսէ և միւսն ի Պայազիտ ։ Այս երկու վարժարանաց ծախքը պիտի հոգացուի մասամբ տեղացւոյ օժանդակութեամբ և մասամբ Ընկերութեան կողմէ ։ Դարա–Բիլիսէի ու Պայազիտի ազգայնոց կ'աշխատին այժմ վայելուչ շէնքեր կառուցանել իրենց վարժարանաց համար ։ Ուրախալի է տեսնել որ յիշեալ երկու գիւղաքաղաքաց սակաւաթիւ Հայերն ինքնօգնութեան այսպիսի գեղեցիկ օրինակներ կ'ընծայեն Ազգին ։ Փափաքելի էր տեսնել որ բոլոր գաւառացիք յօժարակամ հետեւէին Դարա–Բիլիսէի ու Պայազիտի ազգայնոց սոյն գովելի օրինակին ։

Եօզղատէն մեզ կը գրեն ։

Տարօրինակ տեսարան դատ մը մեծ չափութիւն պատճառած է անցեալ ամիսներ տեղւոյս ազգ. իշխանութեան ։ Եւ բացի հարս մը՝ որ ժամանակէ մ'ի վեր քաղաքս կը բնակէր, և որոյ այրն հինգ տարիէ ի վեր անյայտ էր, երեք տարի առաջ Սունկուրլու բնակող Բարսեղ անուն անձի մը հետ կը պտտիւր, թաղաքիս տուաղ երիցսն միջոցաւ ։ Այս երեք տարւոյ միջոցին, յորում երեք զաւակ ունեցած են, իրենց հանդատութիւնն ոեւէ բան չվրդովեր ։ Օր մ'ալ յանկարծ, հարսին առջի երիկը, Մուճռուսունցի Հ. Մ. տեղւոյս Քաղ. Ժողովոյ դիմելով իւր կինն կը պահանջէ ։ Կրօն. Ժողովը կը պատասխանէ թէ՝ ինք տեղեկութիւն չունի, առանց իրմէ արտօնութեան Տէր Յարութիւն պսակած է ։ Տ. Յարութիւն եւս յաւելուած մ'ընելով, կը դրէ թէ՝ «Մի քանի անձինք հրապարեցին և հաւատացին թէ ոեւէ արդելք չկայ և թէ Պատրիարքարանէ ստուգուելով հաստատեալ է Հ. Մ-ի մեռնիլը, ուստի ես եւս զբաղակեցայ» ։ Քաղ. Ժողովը Սունկուրլուի Թաղ. Խորհուրդէն կը խնդրէ որ հարսը հոս զրկուի ։ Ցիշեալ Թաղ. Խորհուրդն Բարսեղի հոն չըլլալն և հարսին եւս «Ես այս էրիկէս չեմ անցներ, կամ կը թրքանամ և գինքս կը թունաւորեմ, Եղբայս չեմ երթար» ըսելով բերանացի խոստովանութիւնն քաղելով հոս կը զրկէ ։ Հիմա այս նիւթոյ վերաբերեալ բոլոր գրութիւններն Կ. Պոլսոյ Կեդ. Վարչ. Կրօն. Ժողովոյ զրկուած է ։ Ցեռնենք լ՞ոյն պիտի բլլայ յիշեալ ժողովոյ որոշումը ։ — Ցիշեալ Տ. Յարութիւն որ միանգամայն առաջնորդի տեղապահ է, ցաւալի է որ, միշտ այսպիսի ապօրինաւոր պսակներ, մկրտութիւններ և այլ գործեր ընելէ չդադարիր ։

Գում-Գաբուի Պէշճեան եւ Ս. Լուսաւորչեան երկուքս վարժարանաց հոգաբարձութիւնը չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ թարգի ընթերցարանի մայիս ամսոյ հասոյթէն 1231 զրուշ չհոգած լինելով թարգին հայ-յոյն վարժարանաց, սոյն գումարին կէսը՝ 615 ½ զրուշ ամբողջապէս յանձնուած է յիշեալ հոգաբարձութեան ։

Աբեւելեան Խմբագրութիւնն հարկ կը համարի յայտարարել թէ ազգային զանազան խնդրոց նկատմամբ գաւառացի աղգայնոց կարծեաց թարգման հանդիսացող կարեւոր թղթակցութիւններ հրատարակելով, իւր նպատակն եղած է միշտ ընթերցողաց ծանօթացնել գաւառներու մէջ տիրող կարծիքներն ։ իսկ Խմբագրութիւնն իրեն վերապահած է ազատ նկատմամբ իւր համոզումներն յայտնել խմբագրական առանձին յօդուածներու մէջ ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իւրայի ատենեան տրուեցաւ Օսմանեան Հանրային Պարտուց վարչութեան փոխ-տնօրէն Սելիմ Էֆէնտիի ։

Քաղաքապետութեան երկրագործական Նախարդ. քնիչ Գէորգ Էֆէնտի Հանգստեան թոշակ ստացաւ ։

Թէհրանի աւստրիական դեսպան Պ. Քօժէբ՝ որ մայրաքաղաքս կը դանուի Վիէննա երթալու համար, այս օրերս պատիւ պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու ։

Աբեւելեան երկաթուղեաց ընկերութիւնը ծանուցեր է կայս. կառավարութիւնը Տրապիզոնէ մինչեւ Սեբաստիա կեցած ծանուցեալ խնդրոյն համար իւր (ընկերութեան) կողմէ կարդեալ իրաւարարաց մին յայտարարած է թէ պիտի հրաժարի, եթէ իրաւարար առեանն ի նիստ չհրաւիրուի մինչեւ յունիս 1 ։

Տանիմարքայի թագաւորը ոսկի Շքադրամ մ'ընծայած է կայսերական լուսանկարիչ Պ. Պաղիլ Քարկօրէլոյի ։

Լոնտրայէն կը ծանուցանեն թէ ծովակալ Հօպարթ փաշա որոյ անունը թուրքա-ռուսական պատերազմին ժամանակ մեծ եղած է Մեծին–Բրիտանիոյ ծովային սպայից ցանկին, վերստին դասուեր է այդ կարգին մէջ, հրամանաւ Վեհ. Թագուհւոյն ։

Երէկ պատեցեալ Սէլանիկի մէջ Միէֆի անուն ռուսահպատակ անձի մը ձերբակալման պարագաներն ։

Կը լսենք այժմ թէ գաւառին նուսակալ Հագգր փաշայի, Բ. Դրան և ռուսական դեսպանատան միջեւ թղթակցութիւնք կը փոխանակուին այժմ այդ խնդրոյն նկատմամբ ։ Կ'երեւի թէ թիւրիմացութիւն մը պատահեր է Սէլանիկի կուսակալին և ռուսական հիւպատոսին միջեւ, թիւրիմացութիւն՝ որ անտարակոյս պիտի կրնայ հարթուիլ չնորհիւ միջամտութեան Պ. Նելիտովի և արտաքին գործոց Նախարար Ասիմ փաշայի ։

Հելլենական կառավարութիւնը Ս. Փրկչի Խաչի պատուանշանն ընծայեց մայրաքաղաքիս յոյն փաստաբաններէն Պ. Եօրկանտօրլօր ։

Սառդէ կ'իմանայ թէ կ. Պոլսոյ պարսկական դեսպան Միրզա Մահմուտ Խանի յանձնուած պաշտօնն, որոյ համար պիտի երթայ ի Պերլին, կը վերաբերի ափղանեան խնդրոյն ։

Նախորդ թուով մը ծանուցինք թէ Մեծ–Եպարքոս Սայիտ փաշա կայս. Բժշկական վարժարանն այցելելով այս օրերս, ներկայ գտնուած է քննութեանց և ատենախօսութիւն մ'ըրած է ։

Ի վերջոյ առնուած տեղեկութեանց համեմատ, Ն. Բարձրութիւնն յայտներ է նաեւ թէ բժշկութիւնն օրէցօրէն օգտակար է մարդկային ընկերութեան առ հասարակ ։ Հետեւաբար, յարեր է, երջանկայիշատակ Սուլթան Մահմուտ Կայսրը՝ մեծ հայր արդի Վեհապետին իրական ծառայութիւն մը մատուցած է երկրին հիմնելով այս վարժարանն ։ Անկից յետոյ, Վեհ. Սուլթան Համիտ Խան եւս հետեւեալ եղած և աշխատած է այդ հաստատութեան յառաջադիմութեան ։

Ժամանակաւ, ըսեր է Ն. Բարձրութիւնն, անօնք որ ինքզինքնին դիտութեան կուսային, կ'ուսանէին լատիներէն և յունարէն ։ Այժմ հարկ է որ ուսանին լեզուն այն երկիրներէն միոյն որք ամենէն աւելի կը յառաջդիմեն դիտութեանց մէջ ։ Այսպէս Բժշկական վարժարանի աշակերտք մեծ խնամով կը հետեւին Ֆրանսերէն լեզուին և մասնաւոր չնորհակալաց արժանի է վարժարանին անօրէն Մարքոս փաշա որ մեծ ջանքեր կընէ Ֆրանսերէնի ուսուցման համար ։

Բարձր Մեծ–Եպարքոսին պատասխաներ է Մարքոս փաշա, պատշաճ բանիւք ։

Այն ծանրագին ընծայից մէջ, զորս Վեհ. Սուլթանը զրկեց այս տարի Մեքքէի նուիրական վայրաց ։ կը յիշատակուին արծաթեայ գեղեցիկ աշտանակներ, արեւելեան գորգեր, ոսկեհիւս բանուածներ և այլ պատուական նիւթեր ։

Կը յիշուի թէ մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Օնու երկրորդ կարգի դեսպան անուանած էր ի Լիզպոն ։

Նորագոյն որոշման մը համաձայն, Պ. Օնու պիտի շարունակէ մնալ իւր այժմեան պաշտօնին վրայ ։ իսկ Վիէննայի դեսպանատան խորհրդական Պ. Ֆոնթան պիտի զրկուի ի Լիզպոն ։

Օսմանեան Կայս. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ֆոսթէր արձակուրդով Լոնտրա գնաց ուր պիտի մնայ քանի մը շաբաթ ։

Զ. Շրջանակի Թաղապետութեան նախագահ Պրաք պէյ ըստ բաւականին ապաքինած է իւր վերջին հիւանդութենէն, Բերա իջնելով իւր պաշտօնի գլուխը կարենալ անցնելու համար ։

Աւստրիոյ առեւտրական նախարարութեան խորհրդական Պ. Քարլիպերկ՝ որ մայրաքաղաքս եկած էր թուրքօ-աւստրիական առեւտրական դաշնագրոց մասին օսմ. կառավարութեան հետ բանակցելու, Վիէննա կոչուած լինելով յիշեալ նախարարութեան քարտուղար ասաթ. Սթիպրալ պիտի փոխանորդէ նմա բանակցութիւնները շարունակելու համար ։

Սերպիական կառավարութիւնն այս օրերս Բ. Դրան ուշադրութիւն հրաւիրած է այն անընդհատ ասպատակութեանց վրայ զորս կը գործեն ալպանիացի աւազակ ոգք երեւան ելած են Հին Սերպիոյ մէջ ։ Մայիս ամսոյ վերջէն ի վեր, դիշեր չէ անցած որ սերպիական մաքսատանց պահապանք յարձակումի չլրեն զինեալ աւազակներէ ։

Մայիս 28ին, առաւօտուն, սերպիական ոստիկանք խումբ մ'ալպանիացւոց հանդիպելով կռուի բռնուեցան և ալպանիացի մը սպանուեցաւ ։

Հրացանի ձայներ առնելով, իբր հարիւր ալպանիացիք եւս վազեցին եկան կռուոյ վայրն, սերպ ոստիկանները փախուցին եւ երկու պահականոց քանդեցին ։ Ապա հեռացան, տանելով սպանեալ աւազակին դիակը ։

Մայիս 29ին, աւազակախումբ մը Պիւմի մաքսատան վրայ յարձակեցաւ բայց երկու ժամու կռուէ մը վերջ, յետս մղուեցաւ ։ Յաջորդ օրը բՍ. Թէոդոր Սթէֆանովիչ անուն սերպ պահապանն սպանուեցաւ ։ Մայիս 31ին, նոր յարձակումներ Սվիրաչայի մօտ, սահմանագլխոյ պահպանաց վրայ ։ հրացանի հարուածներ փոխանակուեցան կէս գիշերէն մինչեւ առաւօտ ։ յունիս 1ին, Քարշումիրի մօտ պահականոց մը թալանուեցաւ ։

Այս յարձակմանց պատճառաւ, Սերպիոյ արտաքին գործոց Նախարարութիւնը ծանուցագիր մը ուղղած է Պէլիկրատի օսմանեան դեսպանին, հրաւիրելով որ կայս. կառավարութիւնն հարկ եղած միջոցները ձեռք առնու վերջ մը դնելու համար իրոյ այնպիսի վիճակի մը որ կրնայ ազգաւոր համակրութիւններ ստանալ ։

Թէրճիմանը Հանգիստի մէջ կը կարդանք ։

«Հետզհետէ ստուար երեւոյթներ կ'ստանան այն զրոյցներ թէ Ալպանիացիք Սերպիոյ սահմանագլուխն անցած են, թէ և ստուգապէս չենք գիտեր թէ մի և նոյն դէպքն է որ բազմատեսակ կը պատմուի, թէ ոչ մի և նոյն դէպքը քանիցս կրկնուած է ։ Բայց անծանօթ չէ մեզ սա կէտը թէ Զիթ Պոյու կոչուած սահմանագլուխը չատ անգամ կեդրոն մ'է յարձակմանց, որք տեղի կունենան մերթ Սերպիացւոց և մերթ Ալպանիացւոց կողմէն ։ յարձակողներն, որք նախ կը թալանեն եւ կը կողոպտեն, երբ դիմադրութիւն տեսնեն, կ'սկսին դարձեալ ու կոտրել ։

Նմանօրինակ դէպքեր երբ սակէ առաջ տեղի ունենային, օսմանեան և սերպիական կառավարութիւնք իրարու հետ բանակցութեան մտնելէ յետոյ պարտուպատշաճը կը տնօրինուեր, և վերջնական կարգադրութիւնը կը ծանուցագրուէր Բ. Դրան ։

Զենք կրնար բոլորովին չցաւիլ որ Սերպիոյ թագաւորութեան մէջ կազմուիլն սատանալէն յետոյ, այդ տեսակ պարզ աւազակութիւնք կ'սկսին քաղաքական խնդրոյ դոյն զգենուլ» ։

Կիպրոս կղզւոյն 1884–85 տարւոյ եկամտոյցը 22,473 ոսկւոյ բաց մ'ունի ։ ընդհանուր հասոյթք եղած են 182. 340 ոսկի եւ ծախքն՝ 204,783 ոսկի, որոյ մէջ է նաեւ օսմանեան դանձուն վճարեալ 92,747 ոսկւոյ հարկը ։ Բացը դացելու համար, անգլիական կառավարութիւնն յունուար ամսոյ մէջ 15, 000 ոսկի յատկացուցած էր եւ մայիս 25ին Լորտ Տէրպի յոյս յայտներ է թէ այս տարի հասութիւնը առաւելութիւնը բաւական պիտի լինի յունիսի վերջն եկամտոյցի բացը գոցելու ։

Սէլանիկէն կը գրեն մայրաքաղաքիս յունական թերթերուն թէ տեղւոյն ռուսական հիւպատոսի փոխանորդը Պ. Կիրս մինչեւ Իսկիւպ ուղեւորութիւն մ'ընելէ յետոյ, որոյ պատճառն ոչ ոք գիտէ, Սելանիկ վերադարձեր և անմիջապէս նորէն մեկներ է անտի Տրամայի կողմերն երթալու համար ։ այդ ուղեւորութիւն տեղացւոց ուշադրութեան եւ զարմացման առարկայ եղած է ։

Վեհ. Սուլթանին թիկնապահ զօրավար Վիթալիս փաշա յառաջիկայ երկուշաբթի արձակուրդով կը մեկնի մայրաքաղաքէս, Ֆրանսա երթալու համար ։

Աղէքսանդրիոյ անգլիական հիւպատոսը ծանուցած է Եգիպտոսի առաղջապահական Խորհրդոյն թէ յունիս 2ին վերջացող շաբթուան մէջ քոլերայի տասն դէպքեր պատահեր են ի Պոմպէյ ։

Ֆրանսական Բէժիի ընդհանուր քննիչ Պ. Քաբոն որ ժամանակէ մ'ի վեր ասա կը դտնուեր, նախընթաց օրը մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս ։

Նաւահանգստի փոխ-տեսուչը նամակ մ'ուղղելով առ Թաբէէ կը հերքէ երէկ հրատարակեալ լուրի մը սա կէտը թէ Գապաթաշի առջեւ արքունի պահակ շղթենտին եւ ուրիշ նաւաս մը ընդհարելով անոնց վնաս պատճառող անգլիական վաճառարձակ շղթենտն հսկողութեան ներքեւ առնուած է ։ Այդպիսի հսկողութեան մը տեղի չէ մնացեր, վասն զի նաւահանգստի վարչութեան չնորհիւ խնդիրը փակուած է իրաւախոհական միջոցներով, անգլիացի նաւէն 105 ոսկի առնուելով, 30 ը պահակ շղթենտաւն եւ 35 ը միւս նաւուն համար ։

Փիլիպէէն կը գրեն առ Մէնէմէ թէ հանրային բարեկարգութիւնը խանգարողներուն դէմ տեղական կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներն իրենց ազդեցութիւնն ունեցեր են ։ Կատարեալ անգործութիւն կը տիրէ այժմ քաղաքին ինչպէս և ամբողջ պաւառին մէջ, և յոյս կայ որ «ապատականք» տեսնելով որ իրենց փորձեր ի դերև կ'ելնեն, երկար ժամանակի համար չուզին կրկնել զայնքան ։

Մուսուլէն կը գրեն թէ այս օրերս կռիւ մը ծագեր է ընդ մէջ Միրան կրչուած ցեղին որ Տիարպէքիրի գաւառի մէջ կը գտնուի, և Եէզիտի Թարիսի գիւղս Շամար ցեղին որ հաստատուած է Զօր գաւառակին մէջ ։

Միւս կողմէ նոյն իսկ Միրան ցեղի մարդոց մէջեւ արիւնահեղ կռիւներ տեղի ունենալով, 17 մարդիկ կեանքերնին կորուսեր են ։ Այս կռիւներու պատճառ են ներքին երկպառակութիւնք ։

Մուսուլի կուսակալն անմիջապէս հարկ եղած հրամանները տուեր է ամէն կողմ՝ օրպէս զի թալէ չարուի որ փախստականք գաւառին մէջ մնանն, ըստ որում այդ թափառաշրջիկ ցեղերը ասպատակութիւններ կը գործեն այն ամէն տեղեր ուր կ'ապաստանին իրենց թշնամեաց ձեռքէն փախչելու համար։

Աբտարին գործոց Նախարարութեան բարձրագոյն պաշտօնատարներէն Համսի պէյ այս տարի առաջին անգամ լինելով «Ցարեցոյց արտաքին գործոց Նախարարութեան» անուամբ տարեցոյց մը պատրաստած է Կոթայի հռչակաւոր տարեցոյցին հետեւողութեամբ ։

Աթէնքի Ատրբէյ լրագիրը Մակեդոնիայէն եկող ուղեւորներէ առնելով կը պատմէ թէ Լարիսայի մէջ կազմեալ 20 աւազակաց խումբ մը երեւան ելեր է Բասթօրիան մօտ ։ Այս աւազակախմբի հրամանատարք են՝ Ֆոթի անուն յոյն մը և Վէհիպ, Ապաւերրահման և պանուս անուն երեք թուրքեր ։ Ուրիշ Գուլղար աւազակախումբ մ'ալ 75 ընկերներու կ'սպասէ եղեր Զիանոլիձա գիւղին վրայ յարձակելու համար ։

Անցեալ շաբթու 18 աւազակներ Ադրիանուպոլսոյ մօտ Լամպրսի վանքին կողմերն երթալով, վանքին անատապահին կը հանդիպին և կը ղրկեն զայն որ երթայ վանքին մատանպետէն գինի, օղի, հաց և այլն ուզէ իրենց կողմէ ։ անատապահը կը բերէ խնդրուած պաշարներն և աւազակք կը քաշուին առանց վանքին վնաս մը հասցնելու ։ սակայն այդ օրէն ի վեր անատապահն ալ երեւան ելած չէ և կը կարծուի թէ աւազակաց հետ միացած է, գուցէ մնածելով թէ աւազակութիւն Լարիսայի մասնաւոր դատարանաց դատաւորներն ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

ԱԺԱՆՆ ԲՐԻԴԷՐ

Ամս. ասուր

ԼՈՐՏ ՍԱԼԻՍԲՐԻ ԿԱԶՄԱՆ Է ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն, 16 յունիս ։

Լորտ Սալիսպրրի կ'աշխատի նոր Նախարարութեան կազմութեան ։

Երէկ և այսօր շատ խորհրդակցութիւններ ունեցաւ Պահպանողական Պետերուն, մանաւանդ Լորտ Ռանտոլֆ Ջըրչըլի հետ, որոյ պահանջմունք ի մասին Նախարարութեան կազմութեան և ի մասին հետեւելի քաղաքականութեան՝ դժուարին կը կացուցանեն իրաց վիճակը ։ Բայց երեկոյեան բոլոր լրագիրք կը ծանուցանեն թէ դժուարութիւնք հարթուելու վրայ են ։ Սոյգ կը համարուի թէ Սրբ Սպաքորտ Նորթքոդ պիտի ընդունի Լորտութիւն, և այսպէս պիտի թողու Պահպանողականաց պետութիւնն յԵրեսփոխանական ժողովի, և Սըր Միքայէլ Հիքս Պէչ նոնս պիտի յաջորդէ Երեսփոխանութեան մէջ ։

Թագուհին, թողլով Պէլմորըլի դղեակն ի Սկոտիա, եկաւ Լոնտոնի մօտ Ուինսորի դղեակը ։

Լոնտոն, 17 յունիս երեկոյ

Լորտ Սալիսպրրի, յաջողած լինելով կազմել նոր Նախարարութիւնը, գնաց անմիջապէս Ուինսորի դղեակը, Թագուհւոյն հաւանութեան ու պաշտօնական անուանման ներկայացնելու նոր Նախարարաց անունները ։

ԿՆԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍՍԻ

Պարիզ, 17 յունիս

Ասա առնուած լրոց նայելով, հրդեհ մը վնասուցած է ի Քըզըլ-Արվատ՝ Անդրկասեան երկրին մէջ հաստատուած ռուսական երկաթուղւոյն բոլոր շինուածախիտերը ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ Ի ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Սիմլա, 17 յունիս ։

Երկրաշարժի նոր և սաստկագոյն ցընցումնք տեղի ունեցան ի Քաշմիր ։

Այս ցնցմանց պատճառաւ Միւզիֆֆրապատի գաւառին մէջ մեռնողներուն թիւը կը հաշուի 2,232 հոգի ։

ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

Լոնտոն, 17 յունիս, ասասիք

Սրամարգ պահպանողական գլխաւոր թերթը կ'ըսէ թէ Պահպանողական Կուսակցութեան մէջ ի վեր եւած բաժանմունք ու գժտութիւնք հարթուած են վերջապէս, և Լորտ Սալիսպրրի կ'աշխատի նոր Նախարարութեան կազմութեան ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հռոմ, 16 յունիս

Երեսփոխանաց ժողովը վստահութեան քուէ մը տուաւ Պ. Պ. Տէրրէյիսի և Մանչինիի Նախարարութեան ։

ՄԱՀ ՄԱՐԵՇԱԼ ՄԱՆԴԱՑՖԷԼԻ

Պերլին, 17 յունիս

Պարոն Ֆոն Մանդպցֆէլ, Մարշէլ Բրուսիական բանակի, և Տեղապալ Գերմանիոյ Կայսեր Ալլաս-Լոռէնի գաւառին մէջ, այսօր մեռաւ ի Քարլսպատ ։

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ԳՈՐՍԱ

Գալաթիա, 6 Յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ պանքայի)	.....	111
3 » » » (վճարելի)	.....	110 3/8
» Բարիզ » (պանքայի)	.....	22 77 1/2
» » » (վճարելի)	.....	22 85

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹԳԼԹՈՅ

Օսմանեան Քօնսոլիտ

			Գներեան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Մխաց. Դ. Սէլի		18 26
Գլխաւոր գոցուածքն վերջը		»	18 25 1/2
Բերայի մէջ		»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ		»	18 25
Բարձրագոյն գին		»	18 25
Նուազագոյն »		»	18 23
Կէս օրին		»	18 23 1/2
Փոխառութիւն 1858)	Ա. Սէլի	Դ. Կ. Ա. Ռ.	33 10
» 1862)			
» 1860)			
» 1863)	Բ. »	» » »	19
» 1872)			
» 1865)			
» 1869)	Գ. »	» » »	18 23
» 1873)			

ԻՆՆԻՓԻԷ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ 71 27 1/2

Այս առաւ. բացուածքում	71 27 1/2
կէս օրին	71 27 1/2

ԲԱՖԵՆԵՏՈՒԹԻՒՆ

Օրիներէ ֆէնէրալ	Գ. կ. Ադգ. Լ.	3 18
Քրեսի ֆէնէրալ	» » Օսմ. »	7 7
Պանք տը Գոնս	» » » »	4 30
Սօս. Շանտ է Վալէօր	» » » »	3 30
Թրամուէյ	» » » »	282 1/2
Բուժկիրի երկաթուղի	Ֆր.	43
Օպիկասիոն տը Բրիորիթէ	»	—
Բաֆենեթուղի Լաւրիօմի	»	60

ՔՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ

Օսմանեան ոսկի	ղր. ...	100
0 Ֆրանկնոց	» ...	87 28
Անգլիական ոսկի	» ...	110 18
Բօլ. Խմբերիալ	» ...	90 8
Քրիմից	» ...	51 12
Ռուսկի Թրիմագրամ	» ...	8 89
» արծաթ	» ...	89 30
Ֆիորին	» ...	9
ՄէՀ. արծ. (տարբ.)	» ...	108 1
Վէցնոց	» ...	103
Հինգնոց	» ...	103
Մէթալիք	» ...	98 30
Պղնձ	» ...	—
Թրիմագրամ	» ...	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 17 Յունիս, ժամ 5 վայր. 15 երկկոյ

Անգլ. քոնսոլիտ	99 3/4
Օսմ. » Սերի Գ. բացուածքում	17 1/16
» » » գոցուածքում	17
» » » Ա.	33 1/2
» » » Բ.	19 1/8
» » » Գ.	17
0Թոման 1874	67 1/2
Փոխառութիւն 1877	80 1/4
Պանք 0Թոման	12 1/4
Ռուսական փոխառ. 1873	92 3/8
Եգիպտական միացեալ (ինդիֆիզ)	64 3/4
» առանձն. (բրիորիտէտ)	86 1/2
Տայրա Սանիէ	62
Ցօմանիալ (փոխառ. Լոչիլտ)	84 1/4
Հաւանական պարտատոմսերի 40/0	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	—

Վիեննա, 17 Յունիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 50
Օսմանեան երկաթուղի	24

Բարիզ, 17 Յունիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	110 07 1/2
» » 3 0/0	81 40
Օսմանեան քօնսոլիտ Սերի Գ. բացուածքում	17 20
» » » գոցուածքում	17 07 1/2
» » Սերի Բ.	19
» » Գ.	17
Օսմանեան երկաթուղի	43
» ԲէՅիի բանեթուղթք	—
Պանք 0Թոմանի	559 37 1/2
Գրեսի Լիոնէ	536 25
» Ֆոնսիէ	1365
Բաֆենեան Լիոնի	—
Սուէզի ջրանցք	2150
Ռուսական 5 0/0 1877 թ.	100 1/4
Իտալական Ռանթ	97 20
Եգիպտական միացեալ	326 25
Սպանական (արտաքին)	59 7/16
Բրիորիթէ Թուրք.	392 50
3 0/0 Հելլենական	338 75
Զէք Լոնդոնայի վրայ	25 20

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ
«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի
ՎԱՂՈՒՐԱԿԱՆ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԹՆԴԻՐ

ՎԱՆ, 23 Մայիս

Էջմիածնի մէջ կատարուած կաթողիկոսական վերջին ընտրութեան լուրը շատ անհնարաւոր տպաւորութիւն ըրաւ մեր հայրենակցաց վրայ։ Ընտրութեան յաջորդ օրն Էջմիածնէն և հետեւեալ օրերը Կ. Պոլսէն քաջուած հեռագիրները ծանուցին կաթողիկոսական ընտրութեան արդիւնքն և Ընտրողական ժողովին մէջ Ցաճկահայոց ձայներու բռնաբարումը։ Ամէն կողմերէ անմիջապէս լսուեցան դժգոհութիւններ կաթողիկոսական երկրորդ ընտրելոյն և մեր ձայներու բռնաբարման դէմ։ Այս դժգոհութիւնը հետզհետէ մի որոշ ձեւ առին, որոյ արդիւնքն եղաւ մի հանրագիր, որով ժողովուրդը բողոքելով Էջմիածնի մէջ Թրքահայոց ձայները չընդունուելուն դէմ, կը պահանջէր Վարչութենէն հարկ եղած տեղերն արձագանգ լինիլ ժողովուրդի դժգոհութեան։

Ապրիլի 26ին Վարչութեան Խառն ժողովը դումարուելով, նկատողութեան առաւ վերոյիշեալ հանրագիրն և հեռագրաւ խնդրեց Կեդր. Վարչութենէն կա՛մ ինքնին բողոքել մէն ձայներու բռնաբարման դէմ և կա՛մ արտօնութիւն տալ բողոքելու։ Բայց կ'երեւի Պատրիարքարանը սին խօսք մը կարծեր է մեր Խառն ժողովոյ այն խօսքը թէ «ժողովուրդը յուզեալ կը բողոքէ», զի մինչեւ ցարդ ո՛չ հեռագրաւ և ո՛չ նամակաւ մը պատասխան մը չ'ստացուեցաւ։ Բայց թէ Խառն ժողովը սին խօսք մը չ'էր ըրած, դմա ապացոյց են այն ժողովրդային ցոյցերը, զորս հեռագիրն իմացոյց ձեզ։

Ցայտնի է թէ Պալաժէնեան իւրաքանչիւր գաւառի իրաւունք կը տայ երկերկու քուէով մասնակցելու կաթող. ընտրութեան։ Եթէ գաւառները նշանակեալ եղանակաւ մասնակցէին ընտրութեան, տարակոյս չը կայ որ կատարուած ընտրութիւնը այժմեանէն շատ տարբեր կը լինէր։ Բայց Կեդր. Վարչութիւնն արգիլեց գաւառաց քուէ տալը վստահացնելով որ Ազգ. ժողովն ի դիմաց բոլոր Թրքահայոց, նոցա ձայնը կը ներկայացնէ Ընտրողական ժողովին։ Այդ ձայնը ներկայացաւ, բայց չը յարգուեցաւ, այլ ընդհակառակն այնպիսի մի անձ եղաւ երկրորդ ընտրելի, որ երբէ՛ք հայ ժողովրդեան ընտրելին չէ, ո՛չ ի Թուրքիա և ո՛չ իսկ ի Ռուսիա։ Եւ Ազգ. ժողովն ո՛չ միայն չը բողոքեր այս անարդարութեանց դէմ, ո՛չ միայն չը բողոքեր Էջմիածնի մէջ իւր ներկայացուցիչ քահանային եղած նախատալից ընդունելութեան դէմ, այլ նոյն իսկ չը պատասխաներ անոնց, որք իրենց ձայնը բռնաբարուած տեսնելով, կը բողոքեն։ Զենք հասկնար թէ սա ինչ տեսակ քաղաքականութիւն է։ Արդեօք երբէ՛ք չէ՞ն մոռցեր թէ, վերջը ո՞ւր պիտի յանդի, եթէ ամէն կաթողիկոսական ընտրութեանց ժամանակը մենք պնդենք մեր Սահմանադրութեան և Ռուսիա իւր Պալաժէնիայի գործադրութեան վրայ, և ամէն անգամին ալ կաթողիկոսը ընտրուի առանց մեր մասնակցութեան։ Արդեօք կարելի չէ՞ որ մի օր ալ Էջմիածնի ընտրութեանց մասնակցելու համար առ մեզ ուղղեալ հրաւիրագրերն աւելորդ համարուին, քանի որ կէս դար կը լիսի որ մենք չենք պատասխաներ հրաւիրագրերուն։ Արդեօք ո՞վ է յայտիժամ պատասխանատուն։

Սոյն խորհրդակցութիւնները գուցէ ուրիշ տեղեր այնչափ կարեւոր չը համարուին, բայց այս տեղ մեծ յուզումի պատճառեցին թէ՛ նախորդ և թէ՛ ներկայ տարուան ընտրութեանց ժամանակ։ Գուցէ ուրիշներն անձնական պատճառներու վերագրեն այս յուզումները, բայց կարող եմ վստահացնել ձեզ որ այդպէս կարծողները շատ կը սխալին։ Այս վատահութիւնը կարող եմ տալ ձեզ լուրի գիտակցութեամբ յուզմանց պատճառներուն։

Այս յուզումներն առաւել, և սաստկացան, երբ Ռուսաստանէն և Կ. Պոլսէն հասած նամակները բերին մեզ ընտրութեան մանրամասնութիւնները։ Իսկ Վարչութեան հեռագրին անպատասխանի մնալը, վերջին թղթաբերով ստացուած լրագրաց կաթողիկոսական ընտրութեան մասին հրատարակած մանրամասնութիւնները, Ցաճկահայոց ներկայացուցիչ Հայր Մկրտչին եղած նախատալից ընդունելութեան նկարագրութիւնը, ժողովրդեան յուզումը վերին աստիճանի բարձրացուցին։ Ամէն կողմերէ և ամէն շրջաններու մէջ կը լսուէին հետեւեալ խօսակցութիւններ։ Մի՞թէ կարո՞ղ ենք կաթողիկոս ընդունիլ եպիսկոպոս մը որ աշխարհի ոչ մի մասին մէջ բնակող Հայոց ընտրելին չէ, և զոր 16 եկեղեցականներ, միայն իրենց անձնական քուէով կ'ընտրեն ի փոխադրութիւն Էջմիածնի Դահոյն, մինչ համարէն հայ ազգին ընտրելին եւս կը մնայ։ Ինչպէս կարելի է ընդունիլ թէ համազգային ընտրողական ժողովն ազգի բաղձանաց համաձայն չարժած է։ Մի՞թէ մենք պարտաւո՞ր ենք 16 եկեղեցականի ընտրած կաթողիկոսն ընդունիլ իբրեւ համայն ազգին կաթողիկոսը, որոյ մեծագոյն մասը կազմող Թուրքահայերը Էջմիածնի մէջ խորապէս արհամարհուած են Հայր Մկրտչանին եղած նախատալից հիւրընկալութեամբ։ Ենթադրենք թէ այս մի անգամ համակերպին և կատարուած իրողութեան, ի՞նչ վստահութիւն կայ թէ յաջորդ ընտրութեան մը ժամանակը Թրքահայոց ձայները կ'ընդունուին և Պարզեանց մը չ'յաջողիր Մակարի մը։ Ո՛չ, պէտք է այժմէն իսկ աշխատիլ, որ գոնէ յաջորդ ընտրութեան ժամանակը այսպէս չը լինի։ Պէտք է աշխատիլ ընդունել տալ միօրինակ եղանակ մը, որպէս զի գոնէ յետ այսորիկ դորա համաձայն ուղղակի մասնակցինք ընտրութեան և ոչ եւս կրկնուին այն ցաւալի իրողութիւնները, որք կը տեսնուին Պալաժէնիայի հաստատութենէն վերջը կատարուած բոլոր ընտրութեանց ժամանակ։ Եւ այս ցաւալի իրողութեանց վերջը չը գար, եթէ մենք անգործ նստինք, սպասելով որ յաջորդ կաթողիկոսները վերաքննեն Պալաժէնիան և ընտրական առաւել ընդունելի եղանակը գտնեն։ Այդ պարադային մէջ յուսիսեան կարող ենք սպասել։ Այս և սորա մօտ դաղափարները շրջան կ'ընէին ժողովրդեան ամէն կարգի դասուց մէջ։

Եւ առ այս ամենէն գործնական միջոցը համարուեցաւ խղել առ ժամանակ մը ամէն յարաբերութիւն Էջմիածնի հետ և այդ միջոցին մէջ ընտրողական եղանակին գծման համար բանակցել հարկ եղած տեղերը։ Եթէ յաջողեցանք, լա՛ւ, Էջմիածինը մերն է միշտ և մենք Էջմիածնին։ Իսկ եթէ չը յաջողեցանք, պարտաւոր չենք մեր ը՛ընտրած անձը կաթողիկոս ճանաչել։ Ցաճկաստանի մէջ երկու աթոռներ ալ ունինք։ Սիս և Աղթամարն ալ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ նոյնչափ հարազատ աթոռներն են և մենք, առանց ո՛և է անպատեհութեան և առանց Հայ լինելէ դադրելու, կարող ենք ընդունիլ այդ աթոռներէ մինը՝ փոխանակ Էջմիածնի։ Եւ արդիւնքը շատ ը՛ուշացաւ։

Մայիս 19ի կիւրակէն համայն ժողովուրդը միակամ եւ միասորուրդ քարաքամիջի Ս. Պօղոս և Ա. յգեսանի Ս. Յակոբ, Յարնկոյսներ, Նորաշէն եւ Աշրաբ եկեղեցեաց մէջ, պատարագի յիշատակութեան միջոցին, միաձայն գոչեց որ «Աղթամարի կաթողիկոսք պիտի յիշատակուի, փոխանակ Էջմիածնի հանգուցեալ կաթողիկոսին»։ Ոչ ոք հակառակող չը գտնուեցաւ, քահանայի ձայնը խեղդուեցաւ աղմուկի մէջ, իսկ սպասաւորաց ոմանք առանց յիշատակութեան անցան և ոմանք յիշատակեցին Աղթամարի կաթողիկոսը։

Բացառութիւն եղաւ միայն Արաբը, ուր ցաւալի տեսարան մը բացուեցաւ։ Այս թաղին մէջ կը գտնուին քանի մը անձինք, որք չարաթ մ'առաջ եկեր և իրբեւ ժողովրդեան անկոչ ներկայացուցիչ, հնոցհաւորած էին Մուրատեան Սրբազանի ընտրութիւնը։ Եթէ այդ պարոնները հեռագրէին միայն իրենց կողմէն, ոչ ոք ասելիք ունի, բայց նոքա, երեւի շատ փոքր նկատելով իրենց անձնաւորութիւնը, հարկ համարած էին ապատան փնտռել «ի դիմաց ողջամիտ ժողովրդեան» բառերու ներքեւ։ և Մուրատեան Սրբազան անշուշտ չ'իմանալով եղած խարէութիւնը, հեռագրաւ օրհնութիւն ղրկած էր ժողովրդեան, օրհնութիւն մը զոր սակայն հեռագրողը չը համարձակեցան ներկայացնել ժողովրդեան։ Արդ այս քանի մ'անձինք, անշուշտ տեսնելով որ ժողովրդային ցոյց մը պիտի կորդէր իրենցմէ ժողովրդեան ներկայացուցիչ լինելու վայրկենական փառքը, ամէն պատրաստութիւն տեսած էին մէկուէկս – երկու տասնեակ բաղկացեալ «ողջամիտ ժողովուրդ մը» պատրաստելու, հակացոյց մ'ընելու ընդդէմ ժողովրդային ցոյցին, զոր յիմարաբար կը կարծէին ուղղուած լինիլ ընդդէմ ընտրութեան Մուրատեան Սրբազանի, զոր մենք իրենցմէ աւելի գիտենք յարգել։ Թէ ցոյցը և թէ հակացոյցը տեղի ունեցան և հետեւանքը եղաւ չատ ցաւալի։ Ցոյցերուն յաջորդեց աղմուկ, շփոթ եւ սաստիկ դանակոծում մը։ Պատարագը խանգարեցաւ։ Շփոթ եւ աղմուկ տարածեցան նաեւ եկեղեցիէն դուրս, հրապարակին վրայ։ Ոստիկանութիւնը միջամտեց։ Փիլ վերջը եկան նաեւ ոստիկանութեան գնդապետը եւ հրամանատարը, դինուորական հրամանատար վեսմ. Միւնիր փաշան գունդմը զօրաց հետ և ապա գաւառիս կուսակալ վեսմ. Հաֆիզ փաշան։ Զինուորները եւ ոստիկանները ցրուեցին ամբոխն եւ մինչեւ երեկոյ հսկեցին հանրային բարեկարգութեան վրայ։

Վարչութեան Խառն ժողովը դումարուելով ամսոյս 21ին, ներկայ դէպքերը հեռագրեց ի Պարարքարան, անմիջական հրահանգ մը խնդրելով։ Եթէ պէտք եղած դարմանները չուտով չը անօրինուին, ըստ ամենայն հաւանականութեան յառաջիկայ շաբաթ եւ կիրակի օրերն ալ պիտի կրկնուին նախորդ կիրակի տեսարանները, զի ժողովուրդի յուզումը ոչ միայն չէ հանդարտած, այլ տակաւ առաւել եւս կը սաստկանայ։

Նկարագրեալ անցքերն այժմ տեղի ունեցած են կարգ մը հարցաքննութեանց, որք կը կատարուին քանի մը անձանց վրայ, որք առաւել կամ նըւազ մասնակցութիւն ունեցած են այս դէպքերուն մէջ։ Բայց կը յուսանք թէ տեղական կառավարութիւնն որ անշուշտ պարտաւորութիւն ունի իմանալու երկրին մէջ պատահած այս տեսակ դէպքերու պատճառը, շուտով կը հասնայ ժողովուրդի ներկայ յուզման շարժառիթն և նորա բոլորովին անմեղապարտ բնութիւնը։

Կ'իմանանք թէ հակացոյցի հեղինակներն, անշուշտ տակաւին ուզելով պահել ժողովրդեան ներկայացուցիչ լինելու փառքը, մտադիր են դրել լրագրաց և թերեւս Պատրիարքարանին թէ ցոյց ընողները ժողովուրդը չէր, այլ քանի մը մասնաւոր անձինք։ Հարկ չը կայ մեր կողմէն հերքել այս ամբաստանութիւնը, զոր մեզմէ առաջ հերքած են Խառն ժողովոյ և տեղւոյս պատուաւոր վաճառականաց կողմէ ի Պարիսարքարան քաշուած հեռագիրները։

Արդեօք լաւ չը՞ լինիր որ Ցաճկահայոց կեդր. Վարչութիւնը Վանայ մէջ տեղի ունեցած այս յուզումներն առիթ բռնելով, հանդիսաւոր կերպով յուզէ Պալաժէնիայի վերաքննութեան և կաթողիկոսական ընտրութեան միօրինակ եղանակի մը դծման կարեւոր խնդիրներն։ Ըստ մեզ սակէ աւելի թանկագին առիթ չէ կարող լինիլ։ Զայս խոնարհ կարծիք կը համարձակինք ներկայացնել Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և Կեդր. Վարչութեան խոր ուշադրութեան։

ՇԱՀԷՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ՔԱՂՈՒՈՒԱԾ

ՄԱԼԱԹԻԱ

Մայիս 15։—Թէեւ անագան և սակաւ, բայց վերջապէս Մելիտինէի Հայոց մէջ ալ սկսան տեսնուիլ անձինք որ գիտեն ճանչել վարժարանի նշանակութիւնն ու կարեւորութիւնն։ Այսպիսիք ահա վերջերս մեծ ջանք ցուցին Մայր-վարժարանի բարեկարգութեան, յորմէ միշտ զուրկ մնացած էր, և հետեւաբար և ոչ մի գլխի տէր աշակերտ արտադրած։

Վարժարանը բաժանեալ է նախակրթարանի և կրթարանի։ դասատուք են Տէրք Ա. Խորասանեան, Գ. Թիֆիլիքճեան և Մ. Յ. Խաչատուրեան և օգնականք։ Թիւ աշակերտաց 150։ Վարժարանն ունեցաւ, իւր կենաց մէջ առաջին անգամն լինելով, իւր կանոնագիրն, ուսման յայտագիրն և ժամանակացոյց դասախօսութեանց և տոմարներ ներկայութեան, նիշադրութեան և վարուց։ Աշակերտք յոյժ նուազ ունենալով դասագրքեր, Հոգաբարձութիւնն 10-15 ոսկւոյ դասագիրք բերել կուտայ ի Կ. Պոլսոյ։ Մի լեզուագէտ դասատուի համար ալ ոչ նուազ փոյթ կը տարուի։

—Գաւառիս մէջ կառավարութեան հաւաքած կրթական տուրքի գումարը կը հասնի տարեկան 4-5 հազար ոսկւոյ։ Երբ ասիկ մաս մ'ալ քրիստոնէից բաժին տրուի, բազմաց հետ Մելիտինցի հայն ալ պիտի ուներայ յոյժ բարեկարգ և բարձրագոյն վարժարաններ շնորհիւ իւր հայրագութ Օսմ. կառավարութեան։

—Տեղւոյս նորընտիր կառավարիչ Վեսմ Ահմէտ Բիւշրի բաշա սկսր ժամանելէ յետոյ, փութաց այցելել Առաջնորդարաններն և անոնց քրիստոնեայ երեւելեաց տուներն։ Վեսմութիւն Ագգ. Առաջնորդարան գալու առթիւ ինքն նաեւ ի վարժարան, ուր աշակերտք երդեցին ի պատիւ Վեսմ. Հիւրին։ 12 տարեկան մի աշակերտի գեղեցիկ արտասանութեամբ կարդացած ճառն յոյժ սիրելի թուեցաւ Ն. Վեսմութեան, ուստի ուզեց և առաւ ճառին և երգոց օրինակներն, յայտնելով թէ պիտի դրկէ զանոնք մինչեւ ի Պոլիս։ Ցայսմեց նաեւ թէ ժամանակն հիմա շատ փոխուած է, պէտք է լուսաւորուիլ, և թէ ինք միշտ ուրախ կը լինի տեսնելով բարեկարգ վարժարաններ, և առ այս քաջալերը կարդաց հոգաբարձութեան և աշակերտաց ու ներկայից։

—Մայր-Եկեղեցւոյ թաղն այսօր աղջկանց վարժարան մի բացաւ։ Թէեւ վարժուհի չկայ և թերութիւնք անպակաս են, բայց գոնէ գործն սկսուած է։ Այս յաջողութիւն կրնայ վերադրուիլ Արժ. Տ. Յարութիւն վարդապետ Առաքելեանի, միաբանին Վարագայ վանուց։ Սա 7-8 ամիսէ հետէ ասա, իւր հայրենիքը, գտնուելով, կը ջանայ ըստ կարի օգտակար լինել։

Անիոյթ և անյաջողակ ձեռքեր Ս. Երդ. Ս. Յարութեան եկեղեցեաց և Աստղիկ ընկերութեան վարժարաններն անաբեկարդ վիճակի մը մէջ պահած են միշտ, և յոյժ ցաւալի է անշուշտ տեսնել զայս։ Սոցա տեսչութիւնն Ն. Ս. Հայրութեան յանձնուած է, որով յուսանք թէ օգտակար քայլեր պիտի կրնան առնուլ։

—Մեծ յոյս կայ որ Անձնուէր ընկերութիւնն քիչ մը ժամանակ յետոյ պիտի սկսանոյ դարձեալ իւր նախկին գործունէն վիճակն և ապա ձեռնարկէ իւր օգտաւէտ նպատակին, վարժարանաց նիւթապէս օգնել։ Նորակազմ Ընթերցասիրաց սանուց ընկերութիւնն իւր 5-6 տեսակ լրագիրներով կը սքանչացնէ իւր ընթերցասէր սանունդն։

—Տեղւոյս Քաղաքական ժողովոյ շրջանն աւարտած լինելով Գաւառական Ընդհ. ժողովն ընտրեց նոր Քաղաքական ժողովն։

Գաւառիս Կ. Պոլսոյ Երեսփոխանին, Վարդանեան էֆէնտիի վիճակաւ դադարեալ լինելն ի Պարիսարքարանէ զեկուցեալ լինելով, տեղւոյս Գաւառական ժողովը Երեսփոխան ընտրեց զՏիգրան էֆ. Ճղնաւորեանն, որ այժմ ի Կ. Պոլիս կը գտնուի։ Տիգրան էֆ. ինչպէս ծանօթ է բաղքաց, է Եւդոկիացի, եղբօրորդի Ճղնաւորեան Սրբազանի, ուսեալ և ազգասէր մի լուսամիտ անձ։ Հինգերէն է Եւդոկիոյ Ներսիսեան բաղմարդեան վարժարանին։

—Թէ Մելիտինէի Հայք Առաջնորդն մը պէտք ունին՝ այդ անուրանալի է։ Վիճակիս Առաջնորդ. Տեղապահ Գեր. Մաղաքիա Ծ. Վ. Տերունեան կը գտնուի ի Տիգրանակերտ (իւր հայրենիքն), իսկ Սրբազան Սրբազանն կը բնակի Մելիտինէի երկու վանքերու մէջ։ Այս վանքերն (Ս. Փրկչի և Ս. Լուսաւորչի) միով ժամու հեռի են իրաքաղէս, և տարեկան 100 ոսկւոյ մօտ արդիւնք կ'արտադրեն, որ Սրբազան Սրբազանի տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուի։ . . . Եթէ անոնց կալուածոց և հաստիքից վրայ լաւ հսկողութիւն լինի՝ տարեկան 100 էն չա՛տ աւելի ոսկիներ արդիւնք պիտի յառաջ գան։ և այս հաստիքը պիտի կրնայ ծառայել նոյն վանուց միոյն մէջ լուսոյ ուքիւոր (գիշերօթիկ վարժարան) մը բանալու։ Են ատ ոմանք որ խնդրեն զՊեր. Տերունեանն, և են ոմանք որ կը պիրեն զՍրապիոն Սրբազանն, որ երկարաժամանակէ հետէ ցուցած է թէ առաջնորդելու համար դրամ չպահանջեր։

—Քաղաքիս Հայոց գերեզմանոցն ճամբան յոգի վիճակի մը մէջ լինելով, ձմեռն և անձրեւային օրեր տաժանելի և վտանգաւոր էր գաղտն անցուելը։ Ցարուցնս մեծ փութաջանութեամբ մի գեղեցիկ խճուղի շինուելով հանդերձ ազբերական մը ջուրն ալ հանուելով ի գերեզմանոց բերուեցաւ և երկու ազբիւրներ դրուեցան անդ։ «Ազբիւրներ դրուեցան» կ'ըսեմ, որովհետեւ Մելիտինէի ազբիւրներն առ հասարակ գետնի երեսն են, տեղւոյս հարթութեան պատճառաւ։

Այս օգտակար շինութեան մէջ կանանց ջանքն և աշխատանք միշտ կը գերազանցէր քան զարանցն։ Իցի՛ւ թէ Ս. Երդ. եկեղեցւոյ շինութիւնն ալ սոյնպիսի մի գովելի աշխատութեամբ և փութաջանութեամբ աւարտ գտնելու բաղդն արժանանար։

—Կառավարութիւնն ալ արդէն այս կողմերու արքունի ճանապարհաց շինութիւնը մեծ փութով յառաջ կը վարէ։ Գաւառիս Թուրք և հայ գործաւորք հարիւրներով աշխատեցան և կ'աշխատին։

Ժողովուրդը, սակայն, սկսած է մեծապէս նեղուիլ դրամական անձկութեան պատճառաւ։ Աֆիոնն՝ որ տեղւոյս դրամական առատութեան մեծ աղբիւր կրնայ համարուիլ, մէկ տարիէ հետէ նուազ յարգ և արժէք ունի. շատեր մեծ կորուստներ ունեցած են։ Նոր տարին եւս առատ բերք չխոստանար։ Այս գարուն անձրեւներ նուազ էին և մեծ վիշտ հասարակութեան և յուրախութիւն ոմանց ամբարտաւարց ցուրեանց։ 15-20 օր առաջ քրիստոնեայք և մահմեդականք քանիցս մեծ բարութեամբ թէ՛ յաղօթատեղիս և թէ՛ ի դաշտս աղօթեցին ի խնդիր անձրեւաց։ Վերջի օրերս, սակայն, անձրեւալից ամպեր սկսան վերջապէս մեր դաշտաց և պտղոյից ալ թէեւ ոչ առատ՝ բայց երբեմն մէկ մէկ մաս բաժին հանել ի մեծ ցնծութիւն մշակաց և ժողովրդեան։

—Յոյժ հանէս էֆէնտի Սարրաֆեան մի քանի ամիսէ հետէ Օսմ. հանրային պարտուց կողմէ Մալաթիոյ վարչական պաշտօնեայ կարգուած էր և կը վարէր իւր պաշտօնը գործունէութեամբ եւ իմաստութեամբ։ Քանի մը օր առաջ երբ հոս եկաւ Մալիյէ Միւֆիթթիին, իւր քոնին առաւ նոյն էֆէնտիի գործառնութիւնքն և դասաւ թէ յոյժ կանոնաւոր տոմարներ բռնած էր և հասայթներն զգալի կերպիւ աւելցած էին։ Ուստի յոյժ գոհ լինելով նորա հաւատարմութեան և գործունէութեան վրայ՝ գովեց ու գնահատեց զայն։

—Զորս օրէ հետէ, կարծեմ ընդ հսկողութեամբ, հոս եկած է Ամասիոյ հուշակաւոր չիրվանցի Շէյխ Հաճա իւր մի քանի հետեւակօք։ Է ծերուն 80-90 տարեկան, պատկառելի, բարձրահասակ և վայելչադէմ։ Բազում անձինք իւր պատկառելի ներկայութեան ընդունուելու և անկն հարուելու պատիւն ունեցան։ Այսօր կամ ի վաղիւ պիտի ուղեւորի ի Քարբերդ։

ԵՐԵՍԻԱ

Մայիս 13։—Նախընթաց կիրակի օր (3 Մայիս) ի Ռուբինեան վարժարան չքեղ կերպիւ տեղի ունեցաւ նոյն վարժարանի հաստատութեան 19րդ Տարեդարձի Հանդէսը, ուր յոգնախուռն հասարակութենէ զատ, բազմաթիւ պաշտօնական եւ պատուաւոր անձանց հետ ներկայ էր նաեւ Ե. դեսկոյ Առաջնորդն՝ Գեր. Տ. Խորէն Սրբազան։

Երկուշաբթի օր մինչեւնոյն հանդէսն յատուկ իգական սեռին համար կրկնեցաւ ըստ խնդրանաց նոյն սեռի ներկայացուցչաց։

Նոյն հանդիսի բովանդակութիւնն էր—Մաղթանք մը, մեր Օգոստ. Վեհապետի թանկագին կենաց երկարութիւն հայցող, Ուշերգ մը առ Գեր. Առաջնորդն ուղղեալ։ երկու ամիսի ճառեր. «Քանի՞ մը դպրոցական ժողովածը» անուն երեք արարուածով հետաքրքրաշարժ ներկայացումմ մը։ եւ «Հայր Անդրէյ Անոռ՝ Ոքրէն» անուն չորս արարուածով հրահանգիչ եւ զբօսալից թատերգութիւն մը, ինչպէս նաեւ ընդմիջարար, երգ ու դաշնակ։

Սոյն հանդիսի կարգաւորութեան համար ներկայ հանդիսականք յոյժ գոհունակութիւն արտայայտեցին, եւ բազումք դեռ կը շարունակեն թախանձել որպէսզի նոյն հանդիսի թատերախօսութիւնք գոնէ անգամ մ'եւս ներկայացուին։

Դերասանաց (աշակերտք Ռ. Վարժարանի) յաջողակութիւնն ակներեւ էր, մանաւանդ երեքն ի նոցանէ՝ ամէն ակնկալութենէ վեր յաջողակութեամբ փայլեցան, զրոս քաջալերելու դիտմամբ սատ կը յիշենք, որք են՝ Պ. Պ. Յակոբ Թուճարեան, Յովհաննես Խրլդեան եւ Մելքոն Պոյաճեան։

—Ազգ. Երեսփոխան, Քաղ. ժողովոյ անդամ եւ Ռուբինեան Կրթական Ընկերութեան ամենակարեւոր անդամներէն մին, Մեծ. Կարապետ էֆ. Յովակիմեան, երիտասարդ հասակի մէջ, անցեալ երկուշաբթի օր վախճանեցաւ ի խոր սուգ ընկղմելով իւր ազնիւ գերդաստանը։ Տ. Խորէն Սրբազան սրտաճմլիկ դամբանական մը խօսեցաւ, յորում վաղամեռիկ հանգուցեալն բարեմասնութիւնք արժանապէս կը գնահատուէին։ Դժբաղդ հանգուցեալն պէս նշանաւոր անձի մը սոյն տարաժամ կորուստը ոչ միայն մեր ազգայնոց, այլ եւ օտարազգեաց միանգամայն մեծ ցաւ պատճառեց։

—Անցեալ օր Թուրք երիտասարդ մը խղճալոցել փորձեց իւր հայրը։ պարանոցը ճեղքեց, բայց հասած օգնութեանց շնորհիւ չիրցաւ մեռցնել զայն։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Ինդիանապոլիս։ — Պոսնիական լրագիր մը կը ծանուցանէ թէ Խրուաթիոյ գիւղի մը մէջ անցեալ աշունէն ծիծեռնակ մը կը մնար անդ եւ տան մը մէջ կը ձմեռէր։ Գեղեցիկ ցօր եղած ժամանակ, ծիծեռնակը կը թռչէր կերթար զբօսնելու, իսկ գէշ օրեր, խոհանոցի մէկ անկիւնը կը նստուէր։ Գարունը հասաւ եւ ծիծեռնակներէ սկսան վերադառնալ այդ կողմերն։ Անոնցմէ մէկ քանին այցելութիւն տուին իրենց բարեկամին։ Անոնց միջեւ ստատկ ճռուողում մը սկսաւ տեղի ունենալ, յետ որոյ ծիծեռնակը ճանկերն իւր կոկորդը խրեց և մեռած ինկաւ դետին։ Սոյն պատմութիւնն ընողը կը կարծէ թէ նորեկ ծիծեռնակներն այնպիսի գրաւիչ կերպով նկարագրած են իրենց ճանապարհորդութիւնն, որ խեղճ կենդանին այդպիսի զուարճութենէ մը զրկուելուն համար յուսահատութենէ սպանած է ինքզինքն։

Թուխաթի պարպիսիկ է։ — Տօքթ Բլրիւկ կը պատմէ հետեւեալ իրողութիւնն, որ արժանի է լուրջ ուշադրութեան։ Երիտասարդ իրաւագէտ մը, բոլորովին առողջ ընտանիքէ մը, ինքն ալ կատարեալապէս առողջ, կ'զրաչէ իւր քննութիւններէն յետոյ քիչ մը հանգիստ առնել։ այս դիտաւորութեամբ գիւղաքաղաքներէ մը կ'գնէ։ Քանի մը շաբաթներէ վերջ, վերադարձի ժամանակ, կ'սկսի հազալ, այնպէս որ քիչ առնէնէն այլեւս ամենեւին տարակոյս չկար թէ երիտասարդը սաստիկ թոքախտ ունէր։ Մանրախոյզ քննութենէն վերջ երեւցաւ որ երիտասարդն իւր գիւղաքաղաքութեան միջոցին կը բնակէր այն սենեակի մէջ եւ կը գործածէր այն անկողինն որք իրմէ առաջ թոքախտաւոր հիւանդի մը կը ծառայէին։

Բարբարոսի ղշեր։ — Ի Մոնթէ Քարլօ տարւոյս սկիզբէն մինչեւ ապրիլի վերջը անձնասպանութեան 53 դէպքեր տեղի ունեցած են. այս հաշուով տարին անձնասպանութեան 150 դէպքեր տեղի կ'ունենան, այսինքն չաբաթը 3 դէպք։

Սոյն ինքնասպանութեանց մէջ ամենէն նշանաւորն է քանատեղի մը մահը, բանատեղի մը որ խաղի մէջ կորսնցնելով իւր բոլոր հարստութիւնը, խաղարանի դրան վրայ հետեւեալ ոտանաւորը գրած է անձնասպան լինելէ առաջ.

Երեք դռներ ունի այս անճաւն,
Ցոյս, Նախատինք և մահ,
Առաջինէն ներս կը մտնենք,
Եւ վերջին երկուքէն դուրս կ'ելնենք։

Ներսոնինները անգլիական մայրաքաղաքին մէջ։ — Անգլիական թերթ մը կը ծանուցանէ թէ Լոնտոնի առողջապահական խորհուրդը վերջերս զբաղելով հիւանդութեանց քննութեամբ, խնդրած է բժիշկներէն որպէս զի տեղեկութիւն տան ի Լոնտոն գտնուող 30 տարեկանն անցած ծերունիներու մասին։ Պատասխան տրուեցաւ թէ ադոնց թիւը 800ի կը հասնի, և անոնց մեծ մասը կանանց են։ Կանանց միջին հասակը 5 1/4 ոտնաչափ բարձրութիւն ունի, իսկ արանց 5 1/2. այսպէսով բոլորովին չի հաստ

Ա. Յ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Գալաթա, Թիւնելի քով, Թիւ 28

Վաճառատան մէջ կը գտնուին Գաղղիոյ և Գերմանիոյ համբաւաւոր գործարանաց ընտրելագոյն Դաշնէրէ անմրցելի աժան գներով և ամէն տեսակ երաժշտական գործիքներ, նաեւ խաղի ու սիկառի ընտիր թղթեր և սալօնի յատկացեալ լուցկի, որոց մասին եւս կը խոստանայ գոհացնել իւր յաճախորդներն։

Վաճառատունս պատրաստ է նաեւ վերոյ նշանակեալ ապրանաց վրայ յանձնարարութիւններ ընդունիլ և արագ գործադրել կարի գոհացուցիչ պայմաններով։ 36—40

25,000 ՖՐԱՆՔ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

Դասի մը միջոցին, զոր Մարսիլիոյ մէջ բացին երկու անձանց դէմ որք, մասնաւոր միջոցաւ, զրպարտիչ ու չարախօսական զրոյցներ տարածած էին մեր գաղեկիրին պատրաստութեան վրայ, 25,000 ֆրանքի գումար մը խոստացանք այն անձին որ հաստատէ թէ մեր գաղեկցորդին պատրաստութեան մէջ խաբէութիւն և հմայէ զատ ուրիշ բան կը մտնէ։

Այդ բան չհաստատուեցաւ, և զրպարտիչք թանտարկութեան և տուգանաց դատապարտուեցան Մարսիլիոյ դատարանաց կողմէ։

Թուղթի մէջ այժմ զրպարտիչ զրոյցներ տարածուած լինելով վերոյին, հրապարակ կաւ կը կրկնենք թէ 25,000 ֆրանք պիտի վճարենք այն ամէն անձի որ կարենայ հաստատել թէ օտար նիւթեր կը մտնին մեր գաղեկիրին պատրաստութեան մէջ։

Վաճառատուն ԿՐԻՒՊԷՐ և ԸՆԿ.
Սթրասպուրգ (Ալզաս)

Այդ ընդ էրէնէրն, սոսոլ և խաղաղութիւն Սթրասպուրգի դատարանի գոհունակութեամբ, Բերլոյ դեռ էրէզ, Լուսոյ դեռ դատ։

Marque de Fabrique

"ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ"

ՎԱՐՁԱՏՐԵԱԼ ՇՈԳԱՐԱՄԱԳ

Ամսթէրտամի 1883ի աշխարհահանդէսին մէջ

Ինքն պարունակելով ջրոյ մէջ կատարելագործուած լուսեղի խայծանը (գաթրան)

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒԶՆ

Այս բաղադրութիւն ունի խայծանի բոլոր բոյժերը, մինչդեռ խայծանի ոսկրոն պատրաստութիւնք միայն անոր համն և հոտն ունին։ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ»ի մէկ չափն կը պարունակէ քառասուն մը բուժիչ սկզբունքները։ Բայց կարելի է օրը 20 չափ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ» առնուլ առանց բնաւ ցաւուելու, մինչդեռ խայծանի քսան քառասուն աղեաց վտանգաւոր բորբոքում առաջ կը բերեն։

ԹՈՒՑԾՂԱՆԻ ԻՒՍ ԹԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԱՆՀՈՒՆԱՊԷՍ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՒՆ ԵՒ ԵՐԵՔՊԱՏԻԿ Ա.ԾԱՆ, «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ»ի հեղուկը չիչով կը ծախուի 1·50 ֆրանքի՝ 20 լիտր խայծանի ջրի համար։ Իսկ 0·10 պատրաստուած չաբարանուշէն 100 հատ պարունակող չիչը 2·50 ֆրանքի կը ծախուի։

Ընդհանուր մեներանոցապետ
Ժ. ԱԼԲԵՐԱՆՏԻ
Գեղարան Տէլլա-Սուտա
169—Մեծ փողոց Բերլին—169
Կ. Պոլիս

ՍԵՂԱՆԻ ԲՄՊԵԼԻ

ՅԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐ ԳԻՐՄԱՆԻ

Նման «Շարթէօղ»ի գինւոյն, ախորժահամ և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Պ. Պէրթէն եղբարց քով, Գալաթիա, Սիրէք Ֆրանսէզ։

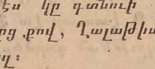

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մաքսիկայէ և Բօրէն գլխոյ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթումի երթալիք յաճախիկայ շոգենաւն է Լ. Վէրէնի, որ Ցունիս 3ին Մարսիլիայէն և Ցունիս 10ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յաճախիկայ շոգենաւն է Լ. Մէօշ, որ պիտի մեկնի Ցունիս 13ին, չաբաթ, երեկոյեան ժամ 3ին։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագնէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՒԹ ԲԸՊՈՒԼ
Մոսկանէ փողոց, թիւ 141

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լէվրբուլ և Մէնտրիկանէ մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէրէթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրա	3000
Աէսոսդրիս	3250	Ադլանդիք	1700
Թիպս	3250	Լոդիւս	800
Մակասլա	3250	Օրիտա	800
Մարիսթիս	3250	Սէսիլ	700

Օսայրիս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, ամսոյս 3ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Ադլանդիք շոգենաւը, նաւապետ Լօբէհդ, Սամսունէն վերադարձաւ և իմսոյ պիտի ուղեւորի Լիվրբուլ։

Դիմել առ Յ. Թ. ՈՒԻԹՈՒ և ԸՆԿ.
Մէ Յոանլըգ փողոց, Պոլիս
Ֆնօրէկնութիւն, Լիվրբուլ
ՁԷՋՄԵ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
513 34, Ճէյմս Ռոդրիդ, Լիվրբուլ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
Ա.ՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՆ
Ընդ դէմ Ռէպլէս, կ. Պոլսոյ և Օրէսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Անուանք	2,000	Լէբանոն	4,500
Լուսոս	3,000	Պարէնկս	4·300
Անէնէս	1,300	Պարատին	2,500
Արկս	3,500	Մինը	2,000
Պասսաս	2,200	Նէրոս	2,000
Պորտոսիս	2,000	Օթելլս	5,000
Պրասս	2,600	Օրլանտս	3,000
Գէլլրս	2,500	Դրանդ	4,500
Գալիբաս	2,400	Դէրս	2,000
Գաստ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գոսմ	2,700	Բալէրմս	3,200
Տիտս	2,500	Բասդեր	1,700
Տօմինս	1,800	Քիդ	2,800
Իրաքս	2,600	Լիմիթս	4,400
Տրադ	2,600	Լինալոս	3,200
Դալէն	800	Լոլլս	3,000
Ֆիտս	1,700	Սամանս	5,500
Ֆլորինկս	1,600	Սամիս	3·500
Կալիէս	5,500	Սալէնս	4,000
Եկեմոս	2,200	Սաքս	2,000
Կօզ	1,800	Սիլիս	2,000
Կրասս	2,200	Սարենդ	4,300
Հանկս		Թասոս	1,200
Հէրս	2,000	Թ. Ուլիսն	3,000
Հիտալկս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմպերդ	1,200	Թէլամս	2,800
Ֆիս	2,300	Քանդ	3,600
Քէլոս	2,000	Եէտոս	4600
Քօմս	2,200	Զէպրա	3,000
Լէս	2,000	Զէրս	1,40

Պէրտինս շոգենաւը, նաւապետ Սթէնսմի, Հալէն ընդհանուր վաճառքով աստ հասած է։

Յաջորդ շոգենաւը, պիտի ելլայ Տրոյս որ ամսոյս 13ին պիտի եմնի Հալէն։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միւլէթ խան Գալաթիա
514

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ա.ՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ
Որ ի կանոնաւորապէս կը բանի Լիվրբուլ և Արեւելեան գլխոյ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամերիան	2500	Գալիլեան	3700
Ալզասիան	2500	Գալիլեան	3700
Անտալուզեան	2500	Գալլեան	3700
Ամէնեան	2500	Իպերիան	5500
Ազգայեան	3700	Իլլիրիան	5500
Պալմիրիան	6000	Իտրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սպարտեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրոյ	700	Օրտիգ	700
Էշիքշը	3700	Բերսիան	3800
Ֆասիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ալիէրիան շոգենաւը, նաւապետ Լաուրանսոն ամսոյս 18ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐԴ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլէթ խան, Գալաթիա
Նաւատերք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ
Գործակալներնէ՝
Կ. Պոլիս, Իտուարտ Լաֆոնդէն.
Զմիւռնիա, Պ. Պ. Քարվըր եղբարք
Ալէքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլերի.
Շերա, Ա. Մ. Մավրոկօրդատոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ և ընկ.
512

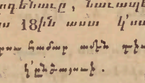

ՔԻԻՆԱՐ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ա.ՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ
Որ ի ափսը ելանի ամէն հինգշաբթի կը բանի Լիվրբուլ և Մէնտրիկանէ մէջ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մայթա	3,000
Ադլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ավէրօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բալտիա	5,000
Պալպէք	2,500	Բալտիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Ոէֆոլտնիա	5,000	Սէրիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմերարա	2,500	Սիսան	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քէպար շոգենաւը, նաւապետ Ուայթատատ հասաւ և ի մօտս Լիվրբուլ կ'ուղեորի Զմիւռնիոյ ճանապարհ։

Սորոգարէսին արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոեւէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Գալաթիա
511

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լէվրբուլ, Մէնտրիկանէ և Օրէսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ա.յա Սոֆիա	3,000	Պէքա
Աբարան	2,500	Ռոմբրա
Ադաթիա	2,500	Քրուէիշանք
Լաքանիա	2,500	Ուիլիամ
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլգարիա	2,800	Ֆոթերշիլ

Բլանդիէ շոգենաւը ամսոյս 30ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն գիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴՆՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
513 Գործակալ

Ադրանաւատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱՏՊԱՆ

ԼՈՖԹԸՆ ԵՒ ՉԻՄՆԷԼ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՅ

ՔԻԻՐՔՃԻ ԳԱԲՈՒՍԸ, ԳԱԼԱԹԻԱ

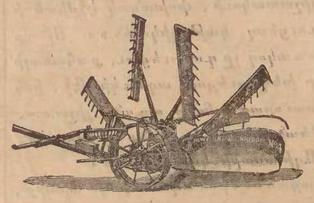

«ՕՐԻԱՆ» Մականուանեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը կրէ 300 օքա։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ· ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը եւրաշխաւորեալ է։ Գնողն երբ գոհ չմնայ, կրնայ ետ առնուլ իւր ստակն։

502

Ֆրանսայի և օտար երկիրներու ամէն հոտավաճառաց և վաճառապարարաց քով։

La VELOUTINE

Poudre de Riz spéciale

PRÉPARÉE AU BISMUTH

Par CHIe FAY, Parfumeur

PARIS — 9, Rue de la Paix, 9 — PARIS

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՃԼՆԵՐԸ

ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ ՄԱԲՈՒՐ ԹՍՑԾՂԱՆՈՎ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՇՆՉԱՐԵԼՈՎ, ԵՒ ՈՒՏՈՒԵԼՈՎ Կ։ ՆԵՐԳՈՐԾԵՆ

ԸՆԴԴԷՄ

ՀԱՐԲՈՒԽՈՒ, ՊՐՈՆՇԻԹԻ, ԴՈՒՄԻ, ՇՆԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ԶԱՑՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ, ԹՈՉԱԿՍՏԱՊԻ

Մեծապէս նախընտրելի են Թաբաշիներէն և շաքարահատներէն, որք կը բեռնաւորեն ստամքսն առանց ազդելու շնչառութեան խողովակաց վրայ։

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՃԼԵՐՆ ԼՆ

ԹՍՑԾՂԱՆԻ ՄԻԱԿ ԲԱՍԹԻՃԼՆԵՐՆ

Վարձատրեալ Փարիզու 1878 Տիեզերական Արուեստահանդէսի կողմէ։ Նախապատրաստական օրոշմամբ եւ ըստ խորհրդոյ Առողջապահական ժողովոյ, փորձերու ենթարկուած են եւ Ռուսիոյ մէջ թագաւորական կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան կայսերական բժշկական խորհրդոյ։

Իւրաքանչիւր տուփ կը պարունակէ 70 բասթիլ

Ինչպէս ե՞ն Ծանօթութիւն ընդունող մարդն

Ա. ԺԷՐՈՏԷԼ

Դեղագործ ի Սէնդ-Մէնիուլ (Մարն)

(Պահանջել Դեղարանի կնիքն)

Այս բասթիլները ծծելու միջոցին, մինչեւ օրը կ'անցնի խայծանին շոգիներն զրոս ուղղակի կը ստանի հիւանդութեան տեղը։ Ներգործման այս մասնաւոր եղանակին եւ միանգամայն իրենց բաղադրութեան պատճառաւ է որ այդ բասթիլներն այնքան ազդու են այն ամէն հիւանդութեանց մէջ, որոց համար խորհուրդ կը տրուի խայծանն գործածել։

Ցոյժ օգտակար են ծխողներու, այն անձանց որք կը յոգնեցնեն իրենց ձայնը եւ անանց որք իրենց աշխատութեանց մէջ պիտի շոգիներ կամ փոշիներ ընչելու ենթարկեալ են։—Ցրտնոցի եւ օտար երկրաց մէջ, այս բասթիլներու անկուն յաջողութիւնը կը հաստատէ իրենց անմոխանելի դերազանցութիւնը։

Գլխաւոր կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, Գալաթիոյ մեծ փողոց, թիւ 33։ Կը ծախուի ամէն գլխաւոր դեղավաճառաց քով։

ՕՍՊՕՐՆԻ ՑՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

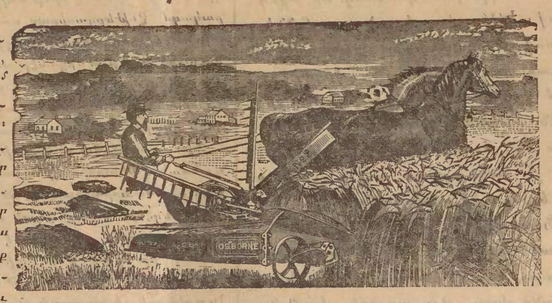

Օրը 88,000 քառակուսի կանգուն, լայնքն 55 պէնիէ կը հնձէ, ծանրութիւն է 280 օքայ։ Մանրամասն տեսակցութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Մկրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարք Կալաթա Եօրկանճըլար ճաւուէսի թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօղուշը, Եուսուֆեան խանի դիմաց թիւ 22։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ըստ բանի յաճախորդաց կերեւի թէ խանութիւնք ունանք անվայել սովորութիւն ըրած են իրենց վաճառատունը Մինասեան Ամերիկեանվաճառատան ճիւղը կոչել յաճախորդ չմոլորելու նպատակաւ, երբ չգիտցողներու կողմանէ իրենց հարցուի Ամերիկայի վաճառատան ուր լինելը։ Վասն որոյ առ ի զգուշութիւն Ս. Մ. Մինասեան և ընկերք պատիւ կը համարին ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ Ամերիկեան վաճառատունը, որ հաստատուած է 1852ին, բարձր չենք մի է եւ կը գտնուի ի Գալաթիա Բերշէմպէ Փազարի մօտ Եէնի ճամի կոչուած մզկիթի դռներէն միոյն կից, եւ թէ յայլոց ի Գալաթիա ի Բերա և կամ Պոլսոյ կողմը ճիշդ չունի։

ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

Լաւագոյն տեսակը կը ծախուի Ս. Մ. Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Գալաթիա Բերշէմպէ բաղարի մօտ Եէնի ճամին դրան կից։

Վերոյիշեալ ներկի գործածութեան եղանակը շատ դիւրին, արդիւնքը փայլեցնական ու թախտ գոհացուցիչ եւ գոյնը մշնայուն ու բորբոքին բնական է։ Գնողները կը վկայեն թէ ուրիշ ներկերու անմաքրութենէն ու ոմանց իակ գարշելի հոտէն ձանձրացած ըլլալով, սկսած են գործածել այս ներկը որով չատ գոհ եղած ու նեղութենէ ազատած են, ուստի ոչ մէկ ներկ ասոր պատուականութեանը կը հաւասարի։ Ներկին կարօտութիւն ունեցողները թող հաճին փորձել։ Կը ներկէ սեւ կամ շագանդոյն, մորթը չաղտոտեր ու վնասակար նիւթ չը պարունակեր։

ԹԱՐԻԱԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԷՆՆԱ Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80,711,893·45 ֆրանք։

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 չափ կրնան։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 ½ % չափ կ'ընեն։

ԹԱՐԻԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք)։ Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ. ապէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 35 % շահուց՝ 298·50 ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Վեցամեայ վճարելի կրկին ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 ֆրանք։

Թռուցիկոյ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ
ՄՈՐԻՍ ՊԻՐՔԷՆ
Գրասենեակք, Գալաթիա, Վէրմօտ փողոց, Թիւ 29, Գերմանական Թղթատան վրայ.
Ընկերութեան տեղապահն է Ս. ՍՅԼԷՐ

ԶՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ՆՈՐՏՏԱՑՂԷ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ցիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅՈՒՐ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱԲՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՑ ԽԱՆ
505

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹՔ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐԲԸՆԹԱՑԻ
Լոնդրայի և Էդինբուրգի ապահովութիւն

ընկերութիւն	Ադբ. Լիր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,500,000
Վճարեալ »	625,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահանութեանց դէմ	1,592,235
Կեանքի պատահանութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,194
	6,058,429
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865
Կենաց ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307
	1,738,172

NORTHERN
Assurance company
ՆՕՐԹՀԷՐՆ
Լոնդրայի և Էդինբուրգի ապահովութիւնն ընկերութիւն

	Ադբ. Լիր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000,000
Վճարեալ »	300,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահանութեանց դէմ	811,871
Կեանքի պատահանութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,778,300
	2,890,171
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572
	771,778

Սորոգարէսին իւր բազմաթիւ, յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելի՝ Ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բանորներու ընդունիլ։

Գրեթէ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունիլ, ինչպէս Բերայի, Գալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մեծաւակայ քաղաքներ, գիւղերն և գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Ուստ ապրելոյ, շոգենաւերու և առագաստանաւերու մէջի վաճառքներն ու կարասիները թիսա օդ տակաւ պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալու զոյգ պէտք է դիմել Կալաթա, Քօմիսիօն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամարջին վրայ նայող սենեակն, առ.

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց
ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

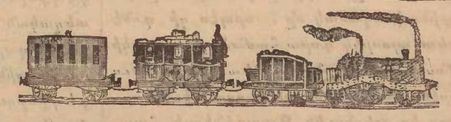

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻԻԶԻԿՈՒ–ԶԷՅՖՄԷՃԷԻ

Կսկսեալ ի 1 Մայիսի (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻԻԶԻԿՈՒ–ԶԷՅՖՄԷՃԷ

ԹՈՒՄԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66
	Առաւօտ												Իրիկուն												
	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.
Կ. Պոլիս	6	47	6	50	7	45	7	42	8	14	8	43	9	12	9	42	10	20	10	39	11	17	11	49	12	49
Գումա–գապու	6	28	7	...	7	27	7	53	8	25	8	54	9	23	9	53	10	30	10	49	11	28	12	...	12	59
Եէնի–գապու	...		...		7	57	...		8	58	...		...		...		10	34	10	53	11	32	12	4	1	3
Տափու փաշա	...		...		8	...	...		...		...		...		...		10	37	10	56	11	35	12	7	1	6
Սամատիա	...		...		8	6	...		9	4	...		...		...		10	42	11	1	11	40	12	12	1	11
Եէսի–գապէ	6	37	7	10	7	41	8	12	8	33	9	10	9	31	10	1	10	46	11	4	11	45	12	15	1	14
Մարդիվէնլը	6	48	7	23	8	...	8	24	...		9	22	...		...		10	58	...		11	58	...		...	
Ա.յա Սթէֆանօ	...		7	33	8	14	8	34	...		9	32	...		...		11	8	...		12	9	...		...	
Քիւչիւք Չէք	...		...		8	25	...		...		...		...		...		...		...		12	18	...		...	

ՔԻԻԶԻԿՈՒ–ԶԷՅՖՄԷՃԷԻՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՄԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23		25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67
	Առաւօտ												Իրիկուն												
	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.	ժ.	մ.
Քիւչիւք Չէք	...	6	34	...		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...	
Ա.յա Սթէֆանօ	...	6	44	...	7	45	...	8	44	...		9	38	...		...		...		11	20	...		...	
Մարդիվէնլը	6	...	6	55	7	24	7	57	...	8	55	...		9	49	...		...		11	31	...		...	
Եէսի–գապէ	6	13	7	8	7	37	8	11	8	38	9	9	9	37	10	2	10	12	11	12	11	44	...		...
Սամատիա	6	17	7	12	7	41	8	15	8	42	9	13	9	41	...		10	16	11	16	11	48	...		...
Տափու փաշա	6	22	7	17	7	4	...		8	47	...		9	46	...		10	21	11	21	11	53	...		...
Եէնի–գապու	6	25	7	20	7	49